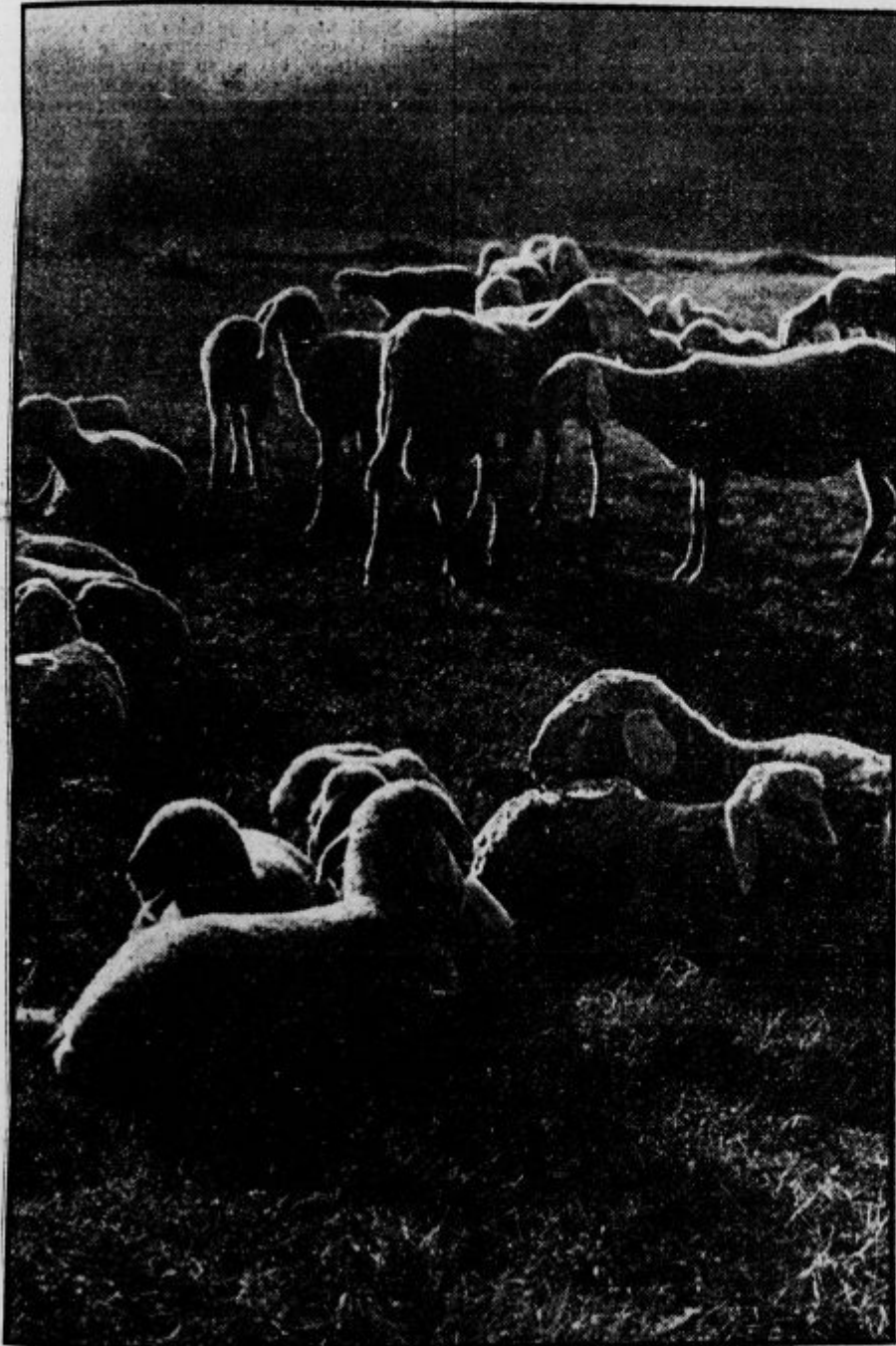

Domoljub

V Ljubljani 13. maja 1942-XX

55 - Štev. 20

Ovčice na paši

V ogledalu

Resnica oči kolje

»Farjev,« praviš, »ne morem trpeti. To so leni lahkoživci, naduti bedaki in sploh svetohlinci.«

Rečem le: Gorje njim, ki so res takil! Prepričan pa sem, da so ti vseč prav taki, kakršni se ti zde v tvoji grenkobi, in da bi jih ne pre naredil v svetnike in modrijane, čeprav bi jih lahko zgolj z eno samo besedo spremenil. Kajpada, taki, kakršni se tebi zde, taki so ti vseč, in misliš si jih take, ker taki bi ti ugajali. Svojo nevero, pešanje v veri ter kreposti bi rad opravičeval, zato sramotiš njune zastopnike in se ti hoče vzroka, da bi jih laglje zaničeval. Sicer razlagaš, češ da ne moreš trpeti lahkoživcev, bedakov in hinavcev, vendar se le malo ozri okoli sebe, pa boš videl, da so prav dostojni duhovniki tisti, ki jih ne moreš trpeti. Videl boš, da boš kar odkrito vesel, če boš videl, da je kdo iz njihovega stanu zagrešil kako budalost.

V veliko olajšavo bi ti namreč bilo, ko bi vsi iz tega stanu bili neumni in lahko miselni. Zato si želiš takih in sam sebi lažeš. Skrito pa ti ostané tisto, kar tebi navdaja take misli.

Neprijetna hvaležnost

Nihče ti ne more in ne sme kdaj reči, da mu nisi povrnil kake usluge ali da ti ni bilo mar naklonjenosti, ki ti jo je kdo kdaj izkazal. Torej si vsekakor dobrega srca, ki hvaležno sprejema sleherno prijaznost in pomoč ter ljubezen vrača z ljubeznijo.

Rad ti verjamem to in visoko cenim. Vendar pomisli še to: Kadar koli se oddolžiš za izkazano dobroto, rekel bi, da kar bogato, storiš to zato, da bi ti nihče ne mogel reči, da si mu kaj dolžan ostal, da bi se iznebil občutka, da si od svojega dobrotnika količkaj odvisen. Ne maraš srečati človeka, ki bi mu ne mogel reči: »Prijatelj, vse sva poračunala in sva si zdaj botle«

Vidiš, prijatelj, to je tista sebičnost, ki se vedno oddolži, samo da ji prejetih dobrot ni treba z ljubeznijo vračati ter da ni treba hliniti prisrčnosti! Pomisli, prijatelj, ali ni kaj malega take sebičnosti tudi v tebi, ki tako vneto povračuješ izkazane dobrote?

S tem pa seveda nikakor ne mislim velike pozornosti, ki z njo sprejemamo naklonjeno dobroto. Mislim pa plačilo v ljubezni, ki je mnogo večje kakor pa vsa plačila v denarju ali blagu. Takih duš pa, ki se resnično prisrčno spominjajo svojih dobrotnikov, ki se vedno iskreno razvesele, kadar jih srečajo, ki se z vračanjem prejetih dobrot ne mislijo otresti dobrotnika, takih duš pa je kaj malo.

Zato je na take reči treba večkrat misliti in se v ogledalu vesti tudi glede tega večkrat ogledati.

RAZGLED PO SVETU

Vojna poročila

V Alžirki so zdaj na vrsti bolj letalski ter topniški boji. Nekaj angleških manjših napadov je bilo sijajno odbitih. — Italijanska letala so zelo uspešno bombardirala Aleksandrijo.

Malta je bila po italijanskih in nemških letalih vedno znova in uspešno bombardirana. Angleška letala so 4. t. m. skušala napasti italijansko ladijsko spremljavo, pa so bila seveda odbita in spremljavo je srečno priplula na svoj cilj. — Angleži so 7. t. m. poskušali napasti otok Kufo južno od Krete, pa so jih italijanski oddelki zavrtili.

Na zahodu so nemška letala bombardirala več angleških mest, zlasti Eastbourne in Cowes, in sicer uspešno, medtem ko so Angleži brezuspešno bombardirali nekaj krajev v južni Nemčiji, zlasti Stuttgart.

V Karibijskem morju na vzhodni strani Amerike so nemške podmornice potopile 22 ladij.

Na ruskem bojišču se pripravljajo na obeh straneh na nove udare. Nemška vojska je v zmagovitem sunku oprostila večji nemški oddelek, ki je bil od Rusov obkoljen od 21. oktobra lanskega leta. — Na Laponskem so Nemci uničili večji ruski oddelek.

V Lednem morju so nemške pomorske sile skupaj z letali napadle angleško in ameriško ladijsko spremljavo ter potopile eno veliko angleško križarko ter najmanj 5 tovornih ladij.

Madagaskar, veliki francoski otok na vzhodni strani afriške obele, so 5. t. m. napadli Angleži. Francozi so se branili ter prizadeli Angležem velike izgube. — Listi pišejo, da je to angleško nastopanje morskarij.

Na Tihem morju je položaj tale: V Birmi so se Angleži in Kitajci spet umaknili, tako da so Japonci prekoračili tod indijsko in kitajsko mejo. — Ameriška trdnjava na otoku Corregidor se je 6. t. m. vdala. — Dne 8. t. m. je nastala velika pomorska bitka v Koralskem morju blizu Avstralije, kjer so Japonci potopili več angleških in ameriških vojnih ladij.

Italija in Slovaška

Med Italijo in Slovaško je bil lani v decembru sklenjen sporazum, s katerim je bila vrednost medsebojne trgovine za l. 1942 določena na 400 milijonov slovaških kron. Slovaški uvoz iz Italije se je povzpela na 111 milijonov (lani 55), slovaški izvoz v Italijo pa na 70 milijonov (lani 23). Ker so bile torej italijanske dobave Slovaški večje, nego slovaške dobave Italiji, je nastala razlika v korist Italije. Kakor poročajo iz Bratislave, bo sedaj Slovaška to razliko izravnala s večjim izvozom blaga v Italijo.

Dr. Leyev nagovor nemškimi delavcem

Ob priliki nemškega narodnega praznika dne 2. maja je naslovil načelnik nemške delovne fronte dr. Ley poziv nemskim delavcem, v katerem je omenil ogromne žrtve v zimski vojni, ki so jih dali nemški borci in zavezniki v boju proti ruskim boljševikom. Dr. Ley je pozval nemški delovni narod, naj bo vreden tonaških vojakov in naj prispeva k zmagi z uporabo vseh svojih sil pri izdelovanju potrebnega orožja.

Osvobojeni ukrajinski kmetje

Na ozemlju Ukrajine, ki je poverjeno madžarskim četam, se je po poročilu iz vojaškega vira kmečko prebivalstvo vrnilo k poljskemu delu. Vojaški činitelji so poskrbeli za razdelitev poljedelskih strojev in semena. V raznih očiščevalnih nastopih proti boljševičkim partizanom, ki so se ugnježili v ukrajinskih gozdovih in ki motijo v nekaterih predelih mirno delo kmetov, je ukrajinska garda sodelovala z madžarskimi četami.

Nekaj gospodarskih iz Bolgarije

Zaradi ostre zime so lani zelo trpeli nasadi vrtnic, ki jih rabijo v Bolgariji za izdelavo rožnega olja. Mraz je menda uničil 70 odstotkov vseh nasadov. Letos so začeli namesto vrtnice gojiti bom-

baž in krompir. — Ker primanjkuje živine, je bolgarska vlada uvedla tretji brezmesni dan. — Hrvatsko poslanstvo v Sofiji je izdalo opozorilo vsem Hrvatim, ki žive v Bolgariji, da se lahko izselijo na Hrvatsko.

KRATKE z vsega sveta

V Švici so 4. maja uvedli letni čas, ki odgovarja italijanskemu.

V Leipzigu je nenadoma umrl znani nemški slikar, 86letni profesor Alois Kolb.

V francoskem Saint Briexu je odšel v večnost znani zgodovinar, 88letni Charles Seignobos.

Nemški listi so objavili uradno sporočilo, po katerem se nizek fižol in preklar ne smeta saditi pred desetimi majem.

Že 65 japonskih vojnih dopisnikov je izgubilo doslej življenje v veliki vzhodnoazijski vojni, vstevski mandžurski spopad in kitajski spor.

16.000 deklic bodo v šolskih poštnicah zaposlili pri poljskih delih po vsej Finski.

Velik požar je uničil cerkev sv. Mavricija v francoskem Reimsu.

Pri napadu na nož je padel na čelu svoje čete na ruski fronti znani nemški zgodovinar profesor dr. Kleo Pleyer iz Innsbrucka.

Ustanovitev radijske oddajne postaje v Monte Carlu je napovedal knez v Monacu.

Angleški letalski napadi na nemški Rostock so povzročili smrt 163 oseb; med njimi je 29 ujetnikov-Francozov.

V maju je minilo petdeset let, odkar so po nemških progah začeli obratovati prvi brzi vlaki. Okrog 5 milijonov delavcev dobiva toplo hrano v tovarniških kuhinjah v Nemčiji.

900. obletnico rojstva velikega kralja sv. Ladislava je obhajala Madžarska 3. maja.

V Kodanju je umrl danski ministrski predsednik Thorwald Stauning; njegov naslednik se piše Buhl.

Požar je popolnoma uničil mheško mesto Huittuzco Guerrero, znano središče živega srebra.

3300 Židov v starosti od 20 do 46 let je zaposlila bolgarska vlada pri gradnji nove železniške proge, ki bo vezala Solijo s premogovnikom Pernikom.

V nemškem Linzu je umrl 91letni igralec Franc Schmidt - Renner; nazadnje je pripadal dunajskemu gledališču »Teater an der Wien«, od katerega se je šele leta 1935 poslovil v opereti »Valčkov raj«, ko mu je bilo 84 let.

Za gradnjo novih cest po vsej Bolgariji bo bolgarska vlada mobilizirala 25.000 delavcev.

Japonske čete so zasedle glavno mesto Birme Mandalay.

Bojevniki z ruskega bojišča bodo mogli kupiti nepremičnine, ki jih je država zaplenila, je odločil nemški finančni minister.

Ob norveški obali so te dni ujeli 32 m dolgega kita. Od njega bodo dobili 300 sodčkov olja. Tona olja stane danes 18.000 lir.

Prostovoljno so se priglasili za vojaško službo madžarski maturanti vseh srednjih šol.

14. maja bo imel sv. oče slovesno sv. mašo za svoj škofovski jubilej. Po maši bo odšel na balkon bazilike sv. Petra in bo ododotal podelil blagoslov vsemu svetu.

Ker so se zaradi izredne zime poljedelska dela v Nemčiji zavlekla, hočejo sedaj Nemci opravljati poljska dela tudi ob nedeljah in celo ponoči.

Razstavo nemškega stavbarstva so te dni z velikimi slovesnostmi odprli v španskem Madridu.

Slovesno kosilo v čast diplomatskim predstavnikom držav Osi in njihovih zaveznikov je oni ponedeljek priredil predsednik turške vlade.

Otrok kruha so zmanjšali v Turčiji; težki delavci dobivajo 350, ostalo prebivalstvo 150, otroci 75 gramov kruha na dan.

Družbo za gradnjo ladij iz betona so te dni vpisali v berlinski trgovinski register.

ZGodbice

Človek nikoli ne sme obupati!

Leta 1853. je na Dunaju živel in začel delovati mlad kipar Brennhof, ki je obetel postati velik umetnik. Njegove umetniške kipe na razstavah so občudovali vsi poznavalci umetnosti. Mladi umetnik je bil kar srečen, zlasti še, ker se je v kratkem mislil poročiti s svojo izvoljenko. Bilo je spomladističnega leta, ko je mladi mož šel na sprehod v okolico. Tedaj je nenadno prihrula nevihta. Strela je udarila in mladega umetnika hudo oplazila. Sele čez več ur so ga v bolnišnici spet spravili k zavesti. Toda, ko je siromak hotel spragledati, je spoznal, da je slep. Zdravil ga je tedaj znameniti dunajski očesni zdravnik profesor dr. Artl, ki pa mu nikakor ni mogel vrniti vida, katerega je bila strela pokončala.

Mladi kipar, ki je tako naglo oslepel, je skoraj obupal. Nekajkratov si je hotel sam vzeti življenje, kar pa so mu preprečili. Potem pa je postal vedno bolj zamišljen, vse je kazalo, da bo zblaznel. Tedaj je njegov zdravnik dr. Artl poskusil preprosto sredstvo, da bi mladega slepca nekako zaposlil in zamotil. V roke mu je dal vrvice z močno zmešanimi vozli, naj bi te vozle razvozlal. To je bila prava pot. Mladi mož si je poslej delal kratek čas s tem, da je razvozlaval vozle, ki so postajali vedno bolj zapleteni. Tako si je čute na svojih prstih tako izuril, da je čez pol leta že poskusil iz ilovice delati male kipe.

Zdaj se je ubožec docela spremenil, duševna topost je izginila, barva njegovega lica je postajala bolj sveža, sam pa je vedno bolj vesel profesorju Artlu kazal svoje nove kipe, katere je bil medtem naredil. Ko sta tako minili dve leti, je znal delati že kar umetniško lepe kipe. Čut v njegovih prstih je bil že tako razvit, da je skoraj kar nadomeščal vid. Zraven pa se mu je, odkar je bil slep, domišljija tako razvila, da je delal lahko najbolj čudovite stvari. Kmalu je zanj izvedel bogat tovarnar, ki je njegova tovarna delala porcelan. Ta ga je vzel v službo, da je za njegovo tovarno modeliral krasne kipe in sohice. Tako je bil zdaj tudi za življenje preskrbljen.

Ko je pred dvema letoma oslepel, je spregledel, da z ženitvijo zdaj ne bo nič, ker svoje žene in družine tak slep siromak ne bi mogel preživljati. Zato je razdril svojo zaroko z izvoljeno nevesto. Ta se je sicer upirala, saj sta se imela rada, toda nazadnje je morala odnehati, ker so tudi njeni starši zahtevali, naj pristane, da se poroka razdre. Zdaj pa, ko je Brennhof spet lahko delal in si služil svoj kruh, je nevesta sama prišla k njemu in mu predlagala, naj bi se vendarle vzela. Da ga je njegova nevesta še marala, čeprav je bil slep, to mu je bilo v veliko tolažbo. In tako sta se res vzela.

Zdaj šele se je v mladem slepcu razvil pravi kiparski talent. Začel je delati tudi večje umetnine. Tako je leta 1864. za monakovsko umetniško razstavo ustvaril krasno umetnino: skupino srečne družine, ki je njeno središče slepi mož in oče. To krasno delo mu je pridobilo zlato kolajno. Delo je potem za drag denar odkupil dunajski narodni muzej, kjer ga je zdaj lahko vsakdo občuduje. Poslej so ga prištevali med prve kipe njegove dobe. Pozneje je ustvaril še mnogo lepih del, ki so čudovito lepa. Leta 1889. pa ga je pobrala pljučnica. Njegova rodovina pa še dandanes hrani tisto vrvice, ki je z njenimi zapletenimi vozli profesor dr. Artl pred 90 leti njenemu dedu rešil veselje do življenja in dela.

10.000 gojencev raznih visokih šol je sodelovalo v protiletalski zaščiti pri zadnjem napadu ameriških bombnikov na japonsko prestolnico.

Novo francosko vlado v Vichyju je sestavil Laval, prijatelj Nemčije, po nalogu maršala Petaina.

Spominsko kolajno na »križarsko vojno proti boljševizmu« je ustanovil romunski kralj Mihael I.

V Madridu je umrl 82letni znameniti španski slikar Jose Moreno Carbonero.

Kaj je NOVEGA

Nagradno tekmovanje za pridelovanje semenskega krompirja

Da bi se povečalo zanimanje za uspešno in pravilno pridelovanje semenskega krompirja, je Visoki komisariat izdal pravilnik o nagradnem tekmovanju za najboljšo pridelovanje semenskega krompirja. Kmetovalci, ki se bodo oglašili za to tekmovanje, bodo prejeli posebno denarno nagrado, ako bodo svoj nasad krompirja dobro oskrbovali in ako bo pridelani krompir v vsakem oziru sposoben za seme. Nagrade so od 300 do 3000 lir. Cim bolj bo pridelani semenski krompir po svojem poreklu, po zdravju rastlin na njivi in po vsej oskrbi ustrežal zahtevam, ki jih stavimo na dobro semensko blago, tem večja bo nagrada. Tekmovanje bo vodil kmetijski oddelek Visokega komisariata v soglasju s kmetijsko poskusno in kontrolno postajo v Ljubljani. Priglašeni nasadi bodo pregledani na mestu samem, nato pa bo sestavljen seznam tekmovalcev po vrstnem redu. Pri sestavljanju seznama in določevanju višine nagrad se bo upoštevalo sledeče.

1. stopnja odpornosti proti boleznim, zlasti proti virozinam; 2. čistosti in kakovosti tiste sorte; 3. izvor in predkaljenje semenskega krompirja; 4. posebna pazljivost kmetovalca pri pridelovanju semenskega krompirja. Razen tega se bodo upoštevale izpolnitve gospodarskih pripomočkov (orodje, stroji itd.), zlasti kolikor se to nanaša na shranjevanje semenskega krompirja (shramba).

Ce so na njivi tudi rastline drugih sort, nasad ne more biti nagraden. Ako izvira nasad od sortno čistega, zdravega, rodovitnega semena, je njegova vrednost tem večja. Najbolj gotovo bomo pridelali zanesljivo dobro seme, ako smo dali krompir pred saditvijo nakaliti. Zelo važno vlogo ima dalje shramba in način shranjevanja. Poleg navedenega pa je končno eden najvažnejših pripomočkov za zboljšanje krompirjevega semena odбира rastlin na njivi. Zato moramo opazovati krompir med rastjo in zaznamovati s količiki vse najbolj zdrave in krepko razvite rastline ter njihove gomolje jeseni, že pred drugimi, ločeno izkopati.

Tako bi moral selekcionirati krompir vsak naprednejši kmetovalec, predvsem pa oni, ki se javi za tekmovanje. Najmanj, kar moramo storiti, če hočemo zboljšati svoje seme, pa je negativna selekcija, ki je v tem, da odstranjemo med rastjo vse virozno bolne rastline in rastline, ki so obolele po stebeljni bakteriozi in po obročkasti bakteriozi. Več o teh boleznih glej v »Orauču« št. 2. in 4. letošnjega leta.

Ker poteče za vlaganje prošnje določeni rok že 31. maja, naj se prošnje, naslovljene na Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino, kmetijski oddelek, takoj vložijo pri pristojnem okrajnem glavarstvu odnosno mestnem poglavarstvu v Ljubljani. V prošnji je treba poleg imena, očetovega imena in naslova prosilca navesti še, če je tekmovalec lastnik ali zakupnik zemljišča, dalje število in površino onih kosov zemljišča, ki so določeni za semenski krompir in se prijavijo za tekmovanje in površino, ki jo zavzemajo posamezne sorte. Najmanjša površina semenskega krompirja, ki se pripusti k tekmovanju, je 3000 kvadratnih metrov ali 30 arov.

d Slovesnost prve obletnice Ljubljanske pokrajine je bila v nedeljo 3. t. m. dopoldne v Ljubljani, kjer je Ekscelencija Visoki komisar govoril vsem županom, katerim je povedal, kaj je v enem letu Italija dobrega storila prebivalstvu te pokrajine. Obenem je naglašal, kaj hoče še storiti za napredek teh krajev in kaj je odločena storiti, da se zavaruje red in mir.

d Obletnico ustanovitve Imperija so v soboto, 9. t. m. slovesno obhajali v Ljubljani, kjer je bila tudi veličastna vojaška parada. — Oba dneva, dne 3. t. m. in 9. t. m., je bila Ljubljana v zastavah.

d Ves svet bo obhajal papežev škofovski jubilej. Vatikansko glasilo »L'Osservatore Romano« piše o pripravah za proslavo 14. maja,

ko bo papež Pij XII. praznoval 25 letnico svojega škofovanja, da bodo te proslave povsod po svetu, koder žive katoliški verniki. Vendar pa list poudarja, da je bilo od glavnega odbora za organizacijo proslav sporočeno vsem cerkvenim organizacijam, naj ne pripravljajo bučnega sporeda, pač pa le strogo verske proslave in da naj se verniki takrat z molitvijo spomnijo poglavarja Cerkev in naj tedaj prirejajo tudi zbirke v dobre namene. V rimski lateranski baziliki, ki je prava stolna cerkev za papeža kot rimskega škofa, pa bodo za praznik vzdali posebno spominsko ploščo, na kateri bo napis, ki bo za bodočnost spričevalo ljubezni rimskega ljudstva do sedanjega papeža.

d Že sedaj so pričeli priprave za počitniške kolonije, v katerih se bodo letno okrepili otroci železničarjev. Nekatere bodo uredili v planinskih krajih, druge pa ob morju.

d Duce je odredil, da mature in podobnih izpitov — kakor lani — tudi letos v Italiji ne bo. Te odločbe ni smatrati za opustitev izpitov, zakaj bodo izvedeno ocenjevanje je že samo po sebi izpit in se zaključijo s sodbo na podlagi podatkov članov učiteljskega zbora o posameznih učencih.

d Nagrado iz Ducejevega sklada ob rojstvu dvojčkov v znesku 600 lir sta prejela zakonca Čučnik Jože in Jožefa iz Orehovec pri Kostanjevici.

d Novi vozni red. V noči od 3. na 4. maj je stopil na vseh progah Ljubljanske pokrajine kakor tudi v kraljevini sloh in v drugih državah v veljavo novi vozni red. Podatki o prometu potniških vlakov so razvidni iz stenskih voznih redov, izvešenih na vseh postajah in postajališčih.

Za rešitev matere iz vodnjaka. 49 letna zasebnica Rosina Fava iz Cunea je pri pranju omahnila čez rob vodnjaka v globino. Ko je njen 18 letni sin to videl, se je takoj pognal v vodnjak in rešil mater. Nezavestno so prinesli v hišo, kjer so jo z umetnim dihanjem obudili k življenju.

d Na zadnji živinski sejem v Novem mestu so prignali 790 glav živine, od tega 310 svinj in 235 prašičev. Med prašiči je bila večina za rejo; najtežji med njimi so tehtali 40—50 kg. Cene prašičev so precej padle in so se sukale od 300—2.100 lir. Cene pri goveji živini pa so se nekoliko dvignile. Vole — montafonce — so prodajali po 8000 do 14.000 lir. Krave mlakarice so imele ceno od 2500 do 6000 lir, junci po 1500 do 4000 lir, telice po 1200 do 3500 lir. Podražili so se konji, ki jih je bilo 49.

d Precej huda slana je padla po nekaterih krajih ljubljanske okolice v ponedeljek, dne 4. maja. Uničila je marsikje mlade poganjke na sadnem drevju in osmodila na prostem rastočo zelenjavo.

d Za delavstvo Združenih papirnic. »Službeni liste je te dni objavil sklep razsodišča o kolektivnem sporu pri Združenih papirnicah Večve, Goriciane in Medvode. V sporu glede razvrstitve strežajev parnih kotlov je razsodišče odločilo, da spadajo v II. skupino in nã v II. in III. V sporu glede višine mezde je razsodišče smatralo, da je bila mezda, ki je bila dogovorjena s sporazumom 9. jan. t. l., primer-na zlasti ob upoštevanju obvezne družinske doklade. Računajoč s povečanjem življenjskih stroškov je razsodišče priznalo prirastek draginje za 5% in bodo od 15. aprila t. l. povišali urne mezde in akordne postavke za 5 odstokov.

d V ljubljanski »Zvezdi« so preorali vse trate in nasadili fižol.

d Piškoti namesto kruha. Poljedelski minister je odredil, da se bo lahko prodajal enotni tip piškota, ki tehta 75 gramov, za odgovarjajoči dnevni obrok kruha.

d V grob je padla. Ob nekem pogrebu v Alessandriji je padla v grob na pokopališču Nuovi Ligure 77 letna Magdalena Dameri. Dobil je hude poškodbe, ki jim je podlegla.

d Sečnja orehovitih dreves. Novomeški okrajni komisar je odredil, da se smejo drevesa domačega oreha sekati samo s predhodno odobritvijo upravne oblasti. Les orehovitih dreves se sme dati v promet potem, ko ga je žigosal kmetijski odnosno gospodarski poročevalec pristojnega oblasti in izdal dovoljenje za prevoz.

d Nov najdobjejši živalni stroj znamke »Singer« je podaril ravnatelj te tvrdke bolnišnici Usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu.

d Kdo se sme voziti po železnicah v drugem ali tretjem razredu. Vojno ministrstvo je do-

NOVI GROBOVI

V Tržiču je umrl bivši trgovec Franc Babič — V Kropi je preminula soproga trgovca 74 letna Elizabeta Kokaljeva. — Na vzhodni fronti je padel desetinik Matija Ovšan iz okolice Veličkovec. — V Mariboru so pokopali 90 letno Marijo Grah. — V Brežicah je odšel v večnost 76 letni upokojeni nadoficial Josip Antončič. — V visoki starosti 82 let je umrla v Medvodah znana delavka Marija Debevčeva, ki je bila polnih 62 let zaposlena v tovarni celuloze. — V Zaplani nad Vrhniko je 25. aprila zaspala v Gospodu priljubljena gospodinja 48 letna Marija Gabrovšek. — V Splitu je zapustila solzno dolino Olga Širca roj. Barbarič. — V Savljah je umrl posestnik Ivan Kregar. — V Planini pri Rakeku so dejali v grob uglednega posestnika Janeza Pogoreleca. — V Zagrebu je umrla Vilma Thierry-Kavčnik-Jamnicki, dolgoletna članica opernega gledališča v Ljubljani. — V Smartnem pri Kamniku je zatisnila oči blaga žena posestnika in trgovca Cecilija Erzlin. — V Ribnici je zapel mrtvaški zvon 83 letni Sušnik Terezija, v Dolnji vasi pa 25 letnemu Levstiku Ignaciju. — V Idriji je 18. aprila nenadoma umrla žena znanega tamošnjega veletrgovca Marija Kobal. Bila je obče spoštovana, skrbna gospodinja in mati. — V Kropi je odšla v večnost 74 letna Elizabeta Kobal, žena trgovca s kožami. — V Predosljem je zapustil solzno dolino 60 letni mlinar Ivan Košič. — V Ljubljani so odšli v večnost: 22 letna Vidovka Zajec, vdova po trgovcu Marija Dolenc roj. Hofbauer, Josipina Meden roj. Koprivec, Ivana Pavlin, policijski agent v p. Jakob Grčar posestnik Jakob Zalaznik, vdova po višjem davčnem upravitelju Josipina Strnad roj. Zvan in posestnik in mesarski mojster Anžič Franc. — Naj počivajo v miru! Preostale tolaži Bog!

seglo, da je bil za čas trajanja vojne ukinjen na železnicah prvi razred pri vlakih, tako da sta ostala le drugi in tretji. Da bi se pa naredil potreben red, je bilo razglašeno, da se smejo v drugem razredu vlakov voziti le častniki in tisti državni uradniki, ki zavzemajo častnikom enakovredne položaje. Vsi ostali potniki, pa naj bodo vojaki ali civilisti, se smejo voziti izključno le v tretjem razredu. Izjemo tvorijo ranjenci ali okrevanci, ki zanje zdravstvena oblast določi, da bi bila vožnja v tretjem razredu pretežajna in prenaporna.

d Učitelji bodo postali državni uradniki. — Minister za ljudsko vzgojo (prosvetni minister) Bottai je podal zastopnikom tiska izjavo o smernicah in določilih novega zakona o ljuskosolskih učiteljih. Po novih določilih so učitelji vključeni v sistem državnih uradnikov kategorije B, kar pomeni zanje izboljšanje gmotnega in pravnega položaja. Sedaj so učitelji postali pravi državni nameščenci in bodo razvrščeni od 12. do 9. uradniške skupine, dočim so bili dolej le v 13. in 12. skupini. Poslej bodo tudi učitelji v kmečkih krajih lahko dosegli vrhunsko plačilno lestvico. Olajšava jim bo tudi prehod v učiteljsko službo v mestih, da bi mogli svoje otroke v mestnih šolah izobraževati. Le osem mest je izvezitih, in sicer Rim, Bologna, Firenze, Genova, Milan, Napoli, Palermo in Torino. Vsaka plačilna skupina ima po več stopenj, od katerih daje največja letnih 4000 lir dodatka, najnižja pa 600 lir. Celotni finančni učinek povišanja učiteljskih plač znaša 400 milijonov lir.

d Eno liro bo veljala nova številka zbirke »Knjižice« z naslovom: »Njeno ime«. Knjižica izide za majnik; pisatelj v zanimivi pripovedni obliki obravnava skrunjenje in češčenje Marijinega imena. Izredna, večja naročila pošljite takoj.

d Napolski prefekt je s posebno odredbo odvzel nekemu lastniku neobdelano zemljo in jo dal drugemu v obdelavo. Enaka kazen je doletela že več drugih kmetovalcev.

d V Pavlji je zaspal v Gospodu tamošnji škof msgr. Giovanni B. Girardi.

d Moka po 26 lir kilogram. Te dni sta pripeli v Ljubljano z dolenskim vlakom dve dvajsetletni šivilji, ki sta prinesli s seboj 210 kg bele moke. Obe prijateljici sta to moko izročili neki Anici R., stanujoči v Ljubljani, ki je prevzela razpečevanje te moke po 26 lir za kg. Ko je bilo prodanih prvih 20 kg moke, se nezakonita kupčija ni mogla nadaljevati, ker se posegli vmes organi urada za nadzorstvo nad cenami pri Visokem komisariatu. Organi so za-

NAŠI VELIKI MOŽJE

Luka Jeran

plenili moko in zaznanili vse tri ženske in tudi brezposelnega šoferja Jurija M., kateremu ta kupčija ni bila neznan.

d V bolnišnici sv. Ursule v Bologni je ležala na operacijski mizi slabokrvna žena, ki ji je mogel je takojšnji prenos krvi rešiti življenje. Ker v trenutku ni bilo nikogar, ki bi žrtvoval svojo kri, se je sam zdravnik-operator prof. Pagliani odločil za človekoljubno žrtev. Prenos krvi je ženi rešil življenje.

d Metanje cigaretnih ogorkov po gozdovih je zelo nevarno, ker je povsod tudi suho listje in lahko nastane požar in velika škoda. Naj torej tisti, ki imajo v gozdu opravke, to upoštevajo. Starši naj vse to tudi otrokom povedo.

d Šest porok brez ženinov je bilo v Benetkah v cerkvi sv. Marka. Ženinje so bili odsotni, ker se nahajajo na raznih bojiščih. Narodnostvali so jih višji častniki tistih vrst orožja, ki jim ženini pripadajo. Poročne obrede je opravil vojaški škof Bartolomassi.

Okrog sosedov

s Razne nezzode. V St. Ilju v Slov. goricah se je kmetiki sin Oberosler uril v streljanju s fiobrovko in je pri tem prestrelil nekemu dekletu roko. — V gozdu posestnika Uratnika pri Braslovcah so otroci pri igranju zanetili ogenj in sta zaradi tega pogorela dva orala mladega gozda. — 50 letni posestnik Alojzij Drevenski iz Slov. goric je delal v gramozni jami, ko se je nenadoma utrgala večja plast zemlje in ga podsula. Na pomoč so prihiteli njegovi tovariši, ki so ga odkopali. Pri nesreči si je Drevenski zlomil levo nogo. — V Vrtačah pri Zgornji sv. Kunzoti je 60 letni posestnik Franc Kaiser poganjal vprežena vola. Nenadoma pa se je en vol spotaknil in padel, pri tem pa podel na tla Kaiserja, ki si je pri tem zlomil desno ključnico in dobil tudi hude notranje poškodbe. — 32 letni, pri nekem mariborskem prevoznem podjetju zaposleni Ivan Ferik je tako nesrečno padel z voza, da je obelzel nezavesten. Na glavi ima veliko rano, dobil pa je tudi hude notranje poškodbe.

Dr. Fedran Gregor, zdravnik

Slično—Hudo
zopet redno ordinira

s Veliko tovarno za izdelavo sladkorja bo Bo sezidali v Zagrebu. Obratovala bo v takem obsegu, da bo krila potrebe vse Hrvaške, zakaj letno bo lahko izdelala 36.000 ton sladkorja.

s 10.000 kun za solanje enega nadarjenega siromašnega učenca v šolskem letu 1942-43 je nakazala hrvaška krojaška zadruga.

s Posebne doklade za poročene delavce in javne nameštence je določilo pristojno hrvaško ministarstvo. Oni, ki imajo več kakor po dva otroke, bodo dobili za vsako osebo še po 150 kun mesečno.

s Otoka z dvema glavama je povila neka siromašna kmetica blizu Loznice. Otrok je bil sicer popolnoma razvit in je imel obe glavi popolnoma pravilni z dvema vratoma. Po mnenju zdravnikov bi bil otrok živel, če se ne bi bil zadušil ob težkem porodu.

s Podružnica je ustanovil v Kranju celovški konservatorij. Pouk se je pričel 11. maja.

s Bregove je prestopila zaradi deževja reka Nišava v Srbiji. Del Niša je pod vodo. Voda je napravila na polju in tudi drugod mnogo škode.

s Cene klavni živini so zvišali z dovoljenjem oblasti v Srbiji. Meso v trgovini na debelo in drobno je dražje za 30%. Vendar je oblast odredila, da dobiva siromašnejše prebivalstvo meso še ceneje kakor doslej.

s Šest milijonov kilogramov tobaka predlajo vsako leto v hrvaških tobačnih tovarnah. V zadnjih mesecih so poslali iz Hrvaške v Nemčijo nad 1.200.000 kg tobaka.

s Vzhodno Bosno so očistili. Zunanji minister Lorković je te dni predaival v radiu o svojem potovanju po vzhodni Bosni. Med drugim je omenil, da je to področje zdaj očiščeno partizanov, in sicer z združenimi močmi ustave, domobrancev in nemške vojske.

s Omejena kupčija s konji. Prehranjevalni urad v Celju naznana, da je po odredbi predstojnika civilne uprave prepovedano prodati konja, če ni bil prej ocenjen. Prodajalec dobi pri ocenitvi konjaka izkaznico, na kateri je poleg drugega napisana tudi cena konja. Brez dovoljenja

Da je pesnik, ocenjevalec in pisatelj nabožnih del ter urednik Luka Jeran izredno zanimiva in zelo pomembna osebnost med velikimi našimi močmi iz staroslovenskega kroga, dokazuje že samo to, da se je v naši kulturni zgodovini zanj in proti njemu zlobo že posebno veliko črnilo, tako da danes ta dan že prav mirno lahko presodimo, koliko velikega in dobrega je storil za rast našega naroda.

Rodil se je l. 1818. v Javorjah v Poljanski dolini nad Škofjo Loko. V Loku je obiskoval ljudsko šolo, gimnazijo sprva v Karlovcu, pozneje pa v Ljubljani, kjer je končal tudi licej in še bogoslovje ter postal že l. 1845. mašnik, čeprav je še leto dni moral hoditi v semenišče. Po posvečenju je najprej nekaj let kaplanoval, in sicer v Poljanah, v Horjulu in pri sv. Petru v Ljubljani, vse to do leta 1851. Nato pa se je odločil za težavni misijonski poklic iz velike ljubezni in gorečnosti do Boga in Cerkve ter njenega razširjanja na zemlji. L. 1853. se je v resnici napotil v vročo Afriko, kjer je pred njim misijonaril že Slovenec Knoblar. Toda Jeran je hudo obolet in se je moral vrniti domov še isto leto, ko je odšel. Za eno leto je postal kaplan v Trnovem v Ljubljani, a naslednjega leta se je že spet odpravil proti Afriki, a je to pot prišel samo do Kaira in se je zaradi slabega zdravja ponovno moral vrniti domov. Zopet je kaplanoval v Trnovem v Ljubljani do leta 1869., ko se je kot papežev komornik in urednik verskega lista Zgodnje Danice naselil v stolnem župnišču v Ljubljani in tamkaj ostal do svoje smrti l. 1896. Umril je kot stolni kanonik.

H književnemu in narodnemu prosvetnemu delu se je Luka Jeran razgibal že v gimnaziji in bogoslovju. V Karlovcu je spoznal živahno narodno delovanje ilircev, se pozneje osebno spoznal z Vrazom, bil z njim v pisemnih stikih in mu nabiral ter pošiljal slovenske narodne pesmi. Pa tudi sam je že začel pesniti posvetne pesmi in v njih opeval letne čase, domovino in velike osebnosti. Bil je v bogoslovnih letih naravnost »duša narodnega preporodnega dela v Ljubljani« v sredini štiridesetih let prejšnjega stoletja.

Ko pa je postal duhovnik, se je ločil od posvetnega pesništva in se ves posvetil nabožnemu pesništvu. Sam je dejal, da se je ločil od »mladostne zablode« in postal mnenja, da »mora vsaka pesem imeti določen dober namen, postavim podučiti, geniti, srecati za kako čednost močno vnetic. Taka mora biti vsaka pesem. Z njim smo Slovenci dobili najboljšega nabožnega pesnika tiste dobe; v svojih pesmi je opeval svojo veliko ljubezen do Boga in Cerkve, zato ga imenujemo enega izmed naših najplodovitejših nabožnih pesnikov sploh. Nasprotno pa so bile njegove posvetne pesmi le majhne vrednosti, samo priložnostnega značaja še posebno zato, ker je svoje stopinje preveč ubral po

prehranjevalnega urada ne sme biti prodan ali kupljen noben konj.

s Nova železniška zveza na Hrvaškem. Hrvaška železniška uprava pripravila načrte za zgraditev nove železniške zveze med Okučani in Banjo Luko. Nova železnica bo vezala Slavonijo z Bosno.

s Po 22.000 litrov mleka dnevno so pred časom porabili zagrebški meščani. Zdjaj se je poraba mleka povečala za 8000 litrov na dan.

s Nad 200 hiš je bilo te dni pod vodo v srbskem Pirotu, kjer je prestopila reka Nišava bregove.

s Na železniških tračnicah so našli mrtvega v bližini vzhodnega kolodvora v Celovcu 53 letnega železniškega upokojenca Kristjana Kristofa. Je imel hude poškodbe na glavi.

s Trojčke je povila te dni brivčeva soproga Zofija Ražanova v Litiji. Oba fantka in punčka so zdravi.

pesmarju Koseskem, katerega je vsekakor previsoko cenil, zancmarjal pa velike pesnike, kakor Prešerna, Levstika, Jenka, Stritarja in druge.

Največje življenjsko delo Jeranova pa je njegov list Zgodnja Danica. Ta je bila ustanovljena 1848 kot Slovenski cerkveni časopis, a se je že prihodnje leto prekrstila v Zgodnjo Danico (po Mariji tako imenovana). Ta list je Jeran najprej uredil od 1852 do 1856 skupno s katehetom Zamejcem, nato pa prav do smrti sam. Skoraj ni bilo lista v dolgi dobi štiridesetih let, da ne bi bil list objavljen tesar koli izpod urednikovega peresa, ki je bilo izredno plodovito. Tu je Jeran objavil članke verske in vzgojne vsebine, pesmi, razpravice, poročila in drugo. Posebna pomena pa so njegove ocene naših književnih del.

Kot ocenjevalec književnih del je Jeran najbolj znan v slovenski kulturni zgodovini. Ocenjeval je predvsem z versko moralnega in vzgojnega stališča. Prav to Jeranovo delo je tisto, kar je povzročilo na njemu nasprotni strani v slovenski javnosti premmogo ostrih, včasih celo kar krivičnih oznak njegovega ocenjevalnega dela, saj ga imenujejo v svojih knjigah »ozkosrčnega moralista«, »zastopnika slovenskega obskurantizma«, pravijo, da »iz njega puhti vsa strašna zapetost in naravnost grozna inkvizicijska ozkosrčnost naše staroslovenske duhovščine« in podobno. Kaj pravimo k takim in podobnim oznakam Jeranovega kritičnega dela danes ta dan? Res je, da je premmogokrat prestrogo ocenil kako naše književno delo, in res je tudi, da je bil v tem še pristaš preživelega janzenizma na Slovenskem. Res je tudi, da je vse preveč mislil pri svojih ocenah na našo mladino, češ da mora biti vsako književno delo tako, da ga moramo brez vsake škode dati v roke tudi nezni mladini. Prerad je Jeran pozabljal, da imamo za mladino posebno mladinsko književnost, za odrasle pa zopet posebno. Vendarle pa moramo biti tudi njegovemu delu pravični in se ne prenagliiti v preostrih obsodbah njegovih ocen. Celo nasprotna stran je priznala Jeranu, da je: »Vsaka številka Zgodnje Danice, vsaka stran njegovega časopisa pričala, kako je dihtel njegov urednik za sveto vero.« To je priznal sam Ljubljanski zvon l. 1896. Iz ljubezni do nedolžne mladine, do Boga in Cerkve je bil Jeran tako strog sodnik. Če je res tu in tam v svoji vnemi za sveto stvar zagrešil v svojih ocenah kako preostro sodbo, pa moramo vendarle biti pravični in ga zaradi teh ne smemo kar na splošno obsojati in obsoditi njegovega celotnega dela, kajti njegovo ustvarjalno delo je vsekakor tudi v naši književnosti na precej visoki stopnji.

Koliko je na pr. Jeran sam pesnil in pisal, pisal zlasti nabožne knjige, kakor so: molitvenik z naslovom Jezusa in Marije dvoje najsvetejši Serce, dalje kar sedem letnikov Smarnic, ki so doživele nič manj kakor sedem izdaj, še nadalje Postne pridige, Zgodbe svetega pisma za mladost itd. Torej dolga vrsta nabožnih pesmi in knjig izvira izpod Jeranovega peresa, kar vse priča o izredni plodovitosti ljubljanskega kanonika.

Pa še druga pomembna dela so, ki jih je treba zmerom vzeti v poštev, kadar koli hočemo podati oceno Jeranovega kulturnega dela. Koliko je urednik Zgodnje Danice koristil slovenskemu katoliškemu gibanju pri njegovih začetkih in še pozneje! Kako je znana njegova izredna dobrotljivost in velikodušnost do slovenskega dijaštva, saj je prav Jeran ustanovitelj dijaške kuhinje v Ljubljani! Zmerom mu je šlo za dobro stvar in bil je vsekoli poštenjak, kar so tudi njegovi nasprotniki javno priznali. Zato nam še danes mora biti vzor delavca za slovensko katoliško stvar, vzor verske vneme, poštenosti in dobrotljivosti.

(Dalje.)

»Lej jih, zlodje, kako uživajo! Denar so potegnili. Lahko njim! Ti pa, Gregor, gospodar in kmet si brez denarja. Sproti ti iztrgajo iz rok tiste krajcarje, ki jih dobiš za mleko. Zemlja se je spuntala, kmetija nese dol, nič več se ne izplača. Ves peklet se je zarotil zoper zemljo. Treba bo poiskati kaj drugega, kar bo donášal denar. Da, denar in samo denar!«

Nebo se je stemnilo na severu. Krvavi bliski so križali oblake. Veter se je zaganjal vanje ter jih skušal razkropiti. Na jugu proti morju so se pa lesketale zvezde in nad griči se je vlekla kakor ogromen trak rdeča zarja, ki je spreminjala barve v temno rumeno, oranžasto in črnomodro. V jamah ob vinogradu se je oglašal čuk, po travnikih pa so zategnjeno cvrčali murni.

S počasnim korakom je odšel Gregor domov. Na poti pred hišo sta ga prestregla soseda. Poznalo se jima je, da sta se ga navlekla v gostilni. Začela sta ga obdelovati, da je mevžast postal. Suhljati Peter je krilil z rokami in glasno dokazoval, da proti žalosti in skrbem pomaga le ena za ba: in to je vino, žegnana voda, da ne pomaga nič. Onadva z Jurijem, da sta že domjenjena: pustila bosta ilovico in sovdan, upregla bosta vole in začela furati. Naj babe in otroci mečkajo zemljo, možakom se spodobi cesta in bič. Zakaj bi krmili vole v hlevu, ko je meso pod cenol! Krake naj si raztegnejo živali in vratove napno, da bodo vlatili na vozu hlode, ne pa gnoj. Denar je v gozdu, na njivi je blato. Da nočejo biti več odvisni od angelcev božjih, ki se jim ne da škropiti suhe zemlje.

»Denar se nam ponuja, Gregor!« je oblastno prigovarjal Jurij. »Pridruži se nama! Jutri pojedmo k žagarju Ernestu. Zmenili se bomo, udarili v roke in začeli z vojnjo. Njive bo itak hudič zažgal.«

Poslušal je Gregor zgovorna soseda. V svoji zagrenjenosti skoraj ni našel druge poti. Segli so si v roke in določili, da jo mahnejo jutri zjutraj vsi trije na žago. »Kmetov bomo postali vozniki!«

Krenil je proti hiši in zavil v hlev. K sivcu in rjavcu je stopil, med rogovji ju je počelal in slovesno naznanil: »Hihot, volički! Od jutri naprej bomo furali!«

Zadovoljen se je vlegel na posteljo v šumeče lubje in zaspal. Zunaj se je splašila nevihta. Veter je butal težke kaplje ob šipe. Grmeti in bliskati je začelo, da se je hiša tresla. V besnem šumenju so udarjala ledena zrnja na latnik. Bobnelo je kakor v prepadu. Toča je klestila in razbijala, se zaganjala in odletavala na tla, kjer je v močnih curkih drla voda.

Zbudila se je žena. Svečo je prižgala in z jokajočim glasom molila. Gregor pa je spal in prav nič ga ni motilo neurje. Potresla ga je za glavo: »Gregor, kaj ne sliniš? Križ božji! Toča pada, vse bo oklestial!«

Malomarno se je obrnil v postelji in zamrmral: »Naj klesti, kakor hoče! Mi bomo furali!«

»Denar je v gozdu, na njivi je blato...«

Še v sanjah je poganjal: »Hi-hot! Lés! Bistahor! Ohá!«

Zjutraj se je prismejalo prekrasno sonce. Ko da je prišlo iz kopalnice, vse umito, sveže in mladostno. Na vrhovih gorá in gričkov so se kot bele srajčice sušili prozorni oblaki. Prijetni hladni zrak je plaval nad dolino. Kosi in slanci so peli kot za stavo.

Po dolini pa je ležala ostudna, ledena pošast. Trte so bile okleščene, cvetovi razbiti, turščica poležana in stepena, njive polne blatnih luž in pota razrvana, da ni bilo spoznatlivo več kanalov. Sam hudič se je izkašljil v tej noči. Skozi sonce se je zlohotno režal razdejanim poljem in uničenim vinogradom.

Po klancu so stopali močje trije možaki. Zdelo se je, da gre do občino javit sinočno škodo in prositi pomoči. Drugikrat so po takem neurju z motikami čistili kanale in nasipali peska v zajedene luknje. To jutro pa so brezbržno gledali na kupe ledene toče, ki se je nagrmadila ob kamnitih zidovih.

»Kaj nam mar njive in vinogradi! Vozili bomo!«

Kar počez so jo ubrali po vasi k veliki žagi, ki je stala ob deročem potoku. V lepi hiši, vili podobni, je stanoval gospod Ernest, trpovec z lesom in lastnik velike žage. Nizek, rejen, pa silno živahen mož. Pet križev je nosil, nad njimi belo srajco, globoko odprto, da so se mu videle kosmate prsi. V roki je vihrel rumenkasti meter in tolkel z njim po deblih. S kletvami je obsipal delavce in jih podil k jezu, ki ga je zamašil deroči potok. Obstal je pred visokimi skladi žaganice in krlov. Naglo je meril, pisal v zmečkani zvezek in zmerjal krivonogega delavca, ki je s cepinom valil hlode.

Pred gospoda Erneeta so stopili trije gospodarji. Prekrižal je roke na hrbtu, se razkorčil, pomežiknil z desnim očesom in stegnil debeli vrat.

»No?«

»Prišli smo, da bi krle vozili!«

Vsi trije so molčali. Ernest se je zakrohotal na ves glas. V zadregi je začel Gregor: »Prišli smo, da bi krle vozili!«

»Tako? Kdo bo pa oral in kosil, a?«

»Je že nočaj vse hudič pokosil!« je s poudarkom dejal Peter in pljunil na hlode. Žagar jih je povabil v majhno barako, prepleškano znotraj z raznimi slikami, ki so povečini predstavljale ženske v manj dostojnih oblekah. Ernest je bil znan ženskar in sosede so marsikaj šušljali o njem, glasno si ni upal nihče misliti, ker so bili odvisni od njegove plače. Na dolgo in široko je žagar razkladal svoje težave: da les nima več cene, da ga tlačijo konkurenca, da mu žaganice zastajajo, da mora plačevati previsok davek. Močje so že poznali to staro pesem.

Po dolgem prerekanju so se domenili, da bodo vozili krle iz gozda, štiri ure oddaljenega na strmi gori, kamor je peljala cesta, polna ovinkov in vzpetih klancev. Plačal bo po meri. Pogoji niso bili ravno ugodni, toda trmasti sklep jih je silil, da so

si segli v roke in podpisali pogodbo. Do konca novembra morajo biti vsi hloidi na žagi, plačo dobijo pa vako soboto.

Pogodbo so zalili v gostilni pri Ludviku. Bila je to velika krčma, kjer so podnevi posedali mešetarji, zvečer tovarniški delavci in ob nedeljah popoldne tudi kmetje. Gostilničar je bil visok dedec, dobro rejen in močan, da je z eno roko vrgel na cesto po tri pijanec, če je bilo treba. Žena mu je umrla, pa si je že takoj naslednji teden preskrbel dve natakariči, mladi in zgovorni. Hiš Elza je pa nadzorovala kuhinjo in mečkala gostom, seveda le bolj premožnim in gosposkim. Usledil so se za mizo pod kostanjem in naročili liter domačega, ki odganja skrbi. Pri sosedni mizi se je prepiral z natakaričo fabričan Pepe. Imel je strupen jezik in žilica mu ni dala nikdar miru. Poznali so ga kot zdržačbarja, ki se je kaj rad zaleval v goste.

»Lej jih, tri kralje izpod gore! Ste prišli, da stajate točo? Se premože vam je vrag okostil! Zdaj so kmetje zaželi piti že v ponedeljek. Komur nese, ta lahko pije vino, mi delavci bomo pa sesali krave za vime! Prekleta baharija kmečk!«

V Gregorju je vrela, da bi vstal in jo poštno priloič izživaču. Zadržal ga je Peter, ki je udaril z roko po mizi, da so odskočili kozarci. »Da veš, gobec našmirani, od danes naprej smo furmani iz imamo občino, da si ga privoščimo!«

»Da veš, gobec našmirani, od danes naprej smo furmani.«

Poklical je Ludvika in plačal.

»Kam se vam pa mudi?« je zadrževal krčmar.

»Vozili bomo!« so udarili vsi trije obenem.

»Tako? Potem pa še en liter, plačam jaz!«

Spili so stoje in odšli. Pijanec pri mizi je vpil za njimi: »Hihot! Lés k sobi! Ohá!« Pri kovaču so se domenili, da pripeljejo vole podkovat. Naj vse pripravijo do večera, so naročili.

Popoldne so v vasi ropotali vozovi. Iz koltniš so privlekli močno okovane preme z zarjavlim železjem. Bilo je kakor v kovačnicah. Tesali so ročice, spleтали okrog njih močne, za prst debele verige, pritrjali cepine, mazali kočesa in popravljali komate. Pred kovačnico je stalo troje parov rejenih volov. Druga za drugim so stiskali v leseno stajo, dvigali jim noge in kovali gladke, na koncu zakrivljene podkve. Še preden je Luka odzvonil avemarijo, so stali vozovi pripravljeni. Gregor je obesil pod voz veliko vago in na prvo premo privezal zakajeno laterno. Zadnja prema je nosila velike vreče, naličene s senom.

Žena je zavijala v culo kruba in gnati, pa še kanglico vina za jejo. Vse je bilo nared, celo velik pušpanov bičevnik je vrazil med komati.

»Kaj pa njive?« je vprašala gospodinja.

»Njive so vaše!« je zaničljivo odrezal Gregor.

Navtili so staro uro, da bi klical ob dveh, pogasili ogenj, upihnil luči in legli k počitku.

Še pri temi so vstali, poklicali drug drugega, nakrmili, spili zavreto dišeče mleko z rumenim turškim kruhom ter napregli.

»Bog in sveti križ božji!« je po stari navadi s bičevnikom po tleh zarjal Gregor križ in pognal. »Srečno voz! in pazite je zaklicala žena na pragu.

Niso še zapeli petelini, ko so po klancu drčali trije vozovi. Tibo jutro so dramile rožljajoče verige in škripajoče zavore iz hiš so se skozi okno svetlikale luči, na hšnih pragih so pa stale tri žene in zaskrbljene zrla za možmi, dokler jih ni zakril ovinek.

(Nadaljevanje priložnosti.)

Pod svetovno kupolo

Papež Pij XII. praznuje te dni škofovsko 25 letnico. Vesoljni svet se ob tej priliki obrača k Bogu s pobožno molitvijo in se ozira v Vatikan z goretimi željami, da bi bila neutrudljiva prizadevanja sv. očeta za pravični svetovni mir kronana čimprej s popolnim uspehom.

Vatikan je bil po vrnitvi papežev iz Avinjona (1376) sedež vsakokratnega sv. očeta, poglavarja katoliške Cerkve. V starem veku je bil na Vatikanskem hribu poganski orakel, tempel, kjer so se pečali s prorokovanji. Mučeništva in grob sv. Petra so povzročila, da je postal Vatikan srce krščanskega Rima in središče vesoljne katoliške Cerkve.

Vatikanska palača je med največja in najveličastnejša na vsem svetu. Ima 55.000 kv. metrov pozidane ploskve, 20 dvorišč in okrog 1000 dvoran in sob, ki jih papež ne rabi zase. V vatikanskih sobanah in muzejih namreč hranijo dragocene svetovnoznanе zgodovinske zaklade umetnosti in kulture.

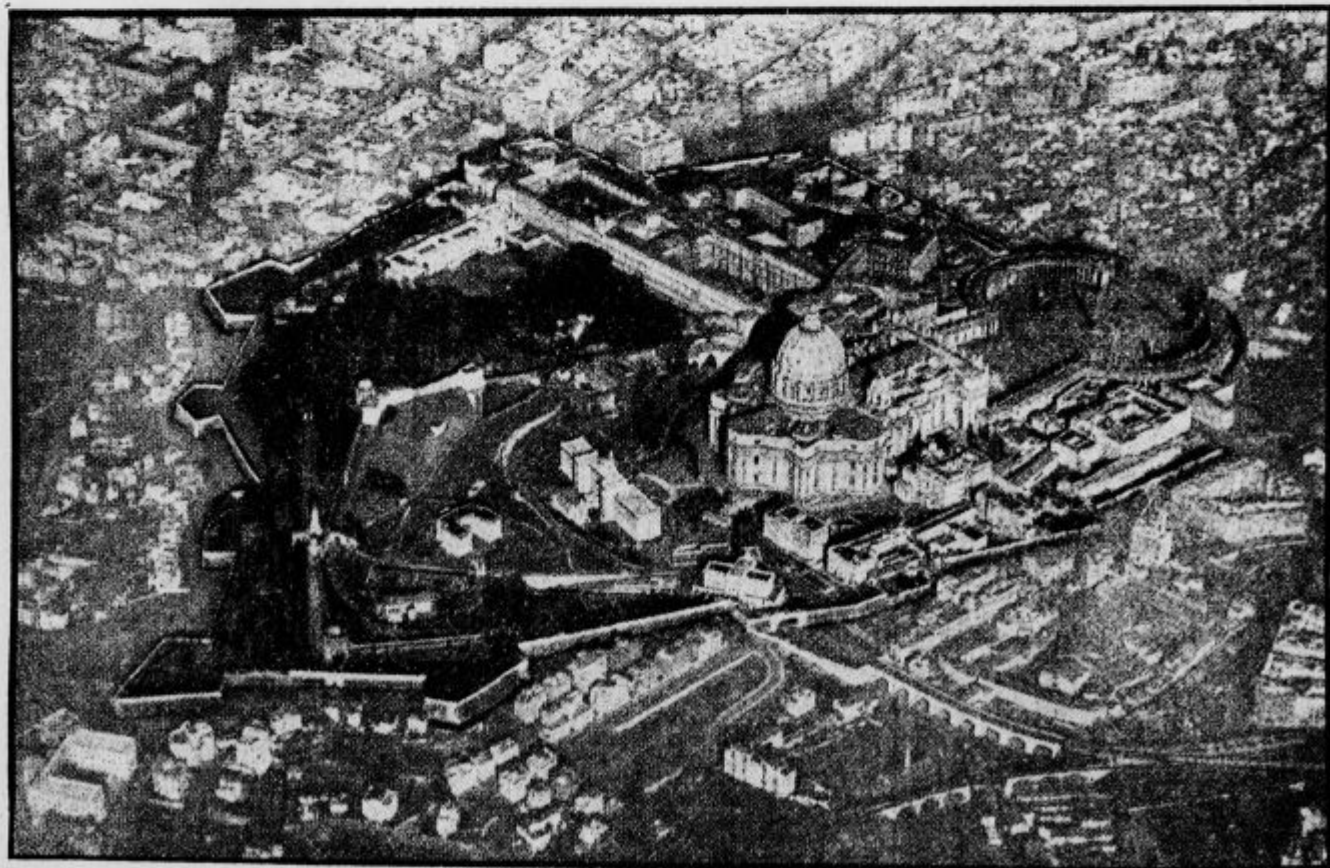
Vatikanska umetnostna zbirka je največja v Italiji. Vatikanska knjižnica je ena najznamenitejših na vsem zapadu. Njeno bogastvo so zlasti številni rokopisi najslavnejših mož svetovnega slovesa. Rokopisov je okrog 54.000, drugih knjig nad pol milijona. Vatikanski arhiv je najstarejši in najbogatejši na zemlji ter neprecenljiva zakladnica za raziskovalce in pisce zgodovine.

Vatikansko mesto, ki ga vidite na veliki sliki, je bilo ustanovljeno na temelju lateranskega dogovora med sv. očetom in italijansko državo leta 1929. Vatikansko mesto je samostojna in neodvisna država, čeprav meri komaj pol kv. kilometra in ima ne več kot 2000 prebivalcev. Znameniti so vatikanski vrtovi, edino sprehajališče rimskega papeža, prav tako je svetovno znana prekrasna cerkev sv. Petra z veli-

kansko kupolo, s svetimi vrati in s stotinami drugih zgodovinskih zanimivosti, ki so bile skozi desetletja in stoletja in so še največja privlačnost za domače in tuje obiskovalce svetnega mesta.

Veličastna kupola cerkve sv. Petra.

Pogled na Vatikansko mesto.

DIMNIKAR

G. Inverniziov

ZA NAŠE MLAJŠE

(Dalje.)

Komisar je še povedal, kako je lastnica vile, ki je tudi sama pogumna ženska, ukrenila z dimnikarčkom vse potrebno, da bodo vsi zlikoveci še lo no prijeti.

»In ste vse ukrenili?«

»Da, gospa, bodite mirni. Odposlalji smo na mesto preoblečene svoje najboljše detektive in krajevne detektive. Tudi sam se odpravim k villi. Toda prej sem še prišel semkaj, da vas pomirim.«

»Hvala! Upamo, da se bo to posrečilo in se ubogemu Plezačku ne bo nič hudega zgodilo!«

»Ostalo bo nepoškodovan, obetam vam. Če hočete vam bom telefoniral takoj, kakor hitro bodo zlikovci prijeti!«

»Celo želela bi to, kajti nočjo gotovo ne bom mogla zatisniti oči.«

Grofica je prosila komisarja, naj trenutek počaka, in ga je pustila samega pri deklici.

»Če boste videli Plezačka,« je ljubeznivo spregovorila mala grofici, »tedaj mu povejte, da sva se zelo trudili zanj in da je njegov tovariš že prost. Povejte mu, da bomo, ko se vrne, privedli imenitno domačo proslavo.«

»Povedal mu bom, grofici.«

Žlahtnica se je vrnila in prinesla okusno izdelano škatljico, ki jo je dala komisarju z besedami:

»Dovolite, da vam podarim za vaš trud in za vse, kar boste še storili za mojega malega varovanca, tale spomin. Upam, da ga ne boste odklonili. To je ura mojega rajnega moža.«

S temi besedami je pokazala zlato žepno uro z verižico. Komisar je zardel od zadovoljstva.

»Preveč je to gospa. Ničesar še nisem storil, da bi bil toliko zaslužil!«

»Dali ste mi novico, ki je vredna več od dragulja. Prosim vas, sprejmite ta mali dar in recite vašim detektivom in orožnikom, da bodo bogato nagrajeni, če bodo znali varovati Plezačka. Naj vas nikar ne iznenadi moja vnema do tega dragega fanta in njegovega tovariša. Zdaj je lahko govorim: Moja Marija dolguje njima, zlasti Plezačku, vse svoje premoženje. Moj mož je, ne da bi bila vedela, skrival v kamninu svoje študijske sobe, zaprite v srebrni škatljici, neke predragocene listine, da bi jih odtegnil ljudem, ki bi jih, če bi bili vedeli zanje, skušali ukrasti na škodo moji hčeri in ki bodo Mariji v njeni zrelejši dobi pomagali priti v zakonito posest ogromne rente, nepresahljive dediščine, katero ji je zapustila neka teta po očetovi strani in katero bi ji hoteli drugi ovrčiti.«

Moj ubogi mož je nenadoma umrl zadet od srčne kapi, ne da bi mi razodel, kje so one dokazne listine; zato bi po njegovi smrti mogla ona dediščina moji hčerki splavati po vodi.

Toda, ko sem najela na delo ta dva dimnikarčka, je našel Plezaček v dušniku dimnika v študijski sobi mojega moža tisto škatljico z dragocenimi dokazili in mi jo nedotaknjeno izročil. Potem pa ni niti on niti njegov tovariš, kakor dobro veste, nikoli omenil tistega odkritja, in nikomur se nista bahala s svojim poštenim početjem.«

»To sta zares vrla dečka!« je vzkljnil komisar.

»In jaz, mama, bom napravila Plezačka, ko bom velika, za sodeležnika tetine dediščine.«

Grofica se je nasmehnila.

»In ubogemu Balinu nič?« je vprašala.

»Pač, tudi njemu en del.«

Grofica je obljubila komisarju, da se bo takoj odpravila k mojstru Petronu ter mu prinesla dobro novico.

A prej sta se mati in hči odpravili še v cerkev Marije Tolažnice, da sta pri njenem oltarju opravili darovanje, da bi načrt dobro uspel.

Nemogoče bi bilo opisati ganotje in iznenadenje mojstra Petrona, matere Katarine in vseh dimnikarčkov spricho groficinega pripovedovanja.

Plezačka so ugrabili rokovančji? Plezaček preoblečen v deklico, je znal tako imenitno preliščiti zlikovec?

Oh, samo da se mu ne bi drevi nič hudega zgodilo ter da bi se čil in zdrav vrnil k njim!

Mati Katarina je ukazala fantom, naj molijo za rešitev svojega malega tovariša, medtem ko se

je gospodar odpravil z gospo grofico de Villabruna v njeno palačo, da bi tamkaj pričakoval nadaljnih dogodkov.

Kako dolge so se zdele ure ta večer!

Marija ni hotela iti spat. Sedela je poleg vzgojiteljice in matere v sobi tik poleg kabineta s telefonom ter je drgetaje čakala.

Njen lepi obraz je imel žalosten izraz. Od časa do časa so zablestele solze v njenih očeh.

Grofica in vzgojiteljica sta polglasno govorili. Mojster Petron je ostal pri slušničadi, ki je bila vsa prevzeta od razburjenja.

Naposled je zabrnal zvonček telefona.

»Dr... dr... dr...«

Grofica je bila hipoma v kabinetu in je s treščo roko prišla za slušalko.

»Halo... Da, jaz sem.«

In skoraj hkratu ji je ušel iz ust vzlik veselja.

»Krasno, krasno!« je dejala, ko je z vzgojiteljico in Marijo napeto prisluškovala.

Na pragu kabineta so se gnetli mojster Petron, slušničad in celo vratarjevi.

»Vsi torej prijeti?... Izborno!... Plezaček zdrav!... Imenitno!... In gospa... zadovoljna, ponosna na dečka, ga hoče nočjo zadržati pri sebi, noče ga pustiti, da bi šel od nje?... Razumem: sama ga hoče odvesti k njegovemu gospodarju... Da, sem zadovoljna... Moja pohvala vsem. Pošljite Plezačka k telefonu. Marija in mojster hočeta slišati njegov glas.«

Bil je trenutek velikega veselja. Mojster Petron je imel solze v očeh, ko je poslušal Plezačka, ki je govoril:

»Hvala, hvala vsem... Mati božja mi je pomagala... Prav dobro mi je. Jutri se pridem zahvalit grofici in grofici. Pošiljam vam poljub, mojster Petron.«

»Oh! ko bi bil Balin tukaj!« je vzkljnil z zanosom dobri mož. »Zdaj pa takoj odidem domov, da ponese dobro novico.«

Hotel je še poljubiti roko grofici in je odhitel. Marija je prekipevala od veselja in je to kazala tako, da je objemala mater in vzgojiteljico.

Ko je zagledala vratarja, mu je rekla z očarujočim nasmeškom:

»Zdaj boste menda pustili Plezačka k nam, kadar nas pride iskat?«

»Na stežnj bom odprl ograjo, vežna vrata in tudi kristalna vrata, grofici!« je vzkljnil živahno ta robati dobričina.

XIV.

Ves teden je bil mladi dimnikar junak dneva in nihče ni bil spricho tega zmagooslavja srečnejši od Balina.

Časopisj so z velikimi pohvalami pripovedovali o Kabeleovem Loizetu ali Plezačku in takoj so ga sklenili odlikovati s kolajno za državljanske

vrline, ker je rešil dve ženski, da nista bili oropani ali celo umorjeni ter odstranil iz družbe tri nevarne zlikovce in staro žensko, ki je bila še slabša od njih.

Med preiskavo, ki so jo napravili v njihovi beznici, so našli dokaze tudi za druge tatvine in umore. Zato so ti ničvredni težko še kdaj videli luč dneva.

Mnoge gospe so pošiljale darila in slaščico Plezačku, katere je deček delil s svojimi tovariši; k temu so še privedli njemu v čast domačo zabavo, ki so se je udeležile gospa Duponti, to je rešena ženska, grofica, Marija in tudi vzgojiteljica, ki se je tokrat iznebila svojega resnega izraza ter se kazala živahno kakor kakšna deklica.

Stara gospa Duponti je hotela obdržati dečka pri sebi kot svojega sina. Pa tudi grofica je želela, da bi pustil svojo nevarno obrt ter se rajši lotil učenja in si pridobil ugledno mesto na svetu.

Toda Plezaček je izjavil, da za zdaj v tej letni dobi ne bo zapustil svojih tovarišev in tudi ne mojstra Petrona.

Tedaj sta se grofica Ada in stara gospa Duponti, ki sta se bili sprijateljili, posvetovali, da bosta dečku brez njegove vednosti pripravili izredno veselje.

Tudi Balin se je udeležil tega posvetovanja.

Mojster Petron je mogel zdaj hoditi okoli ponosen na svoje dimnikarčke in še nikoli ni imel toliko dela kakor tisto leto.

Najboljše družine v mestu so se zatekale k njemu, ker so zaupale v poštenje in vrlino njegovih dimnikarčkov. Junaško Plezačkovo dejanje je rodilo sadove.

Medtem pa je on vsako nedeljo, bodisi sam ali pa z Balinom hodil na kosilo h grofici ali h gospo Duponti in nikoli se ni vračal po večer domov s praznimi rokami. Tako so tudi njegovi mali tovariši uživali njegov blagor.

Neko nedeljo, dva dni pred božičem, sta Plezaček in Balin, praznje oblečena in s čistim obrazom, ko sta bila prej pri maši, ob enajstih, kakor po navadi pozvonila pri kristalnih vratih vratarjevega stanovanja v palači Villabruna.

Odprl je vratar, žareč od smeha.

»Naprej, naprej, fanta,« je dejal, »gospa je z doma, toda grofica Marija je z vzgojiteljico v cvetličnem vrtu.«

Cvetlični vrt, da bo vedel, komur to ni znano, je bila terasa, obdana s kristalnim steklom, pravi čudežni dvorec, ki sta ga dimnikarčka obédovala, ne da bi se bila naveličala.

Tamkaj nisi čutil mraza: rastline in cvetlice vsake vrste so bile v njem, da si imel kaj obédoovati...

To je bil izbrani kotiček za Marijo, ki je bila kakor vrtna vila, ko je imela na sebi belo obleko in lepi zlati lasje so ji v valovih padali vse do pasu.

Deklica je sedela na atlasovi, zlato izvezeni blazini, ob nogah vzgojiteljice. Opirala se je z malimi rokami na njena kolena, in pozorno poslušala.

Plezaček je vprašal:

»Smeva vstopiti?«

(Nadaljevanje prihodnj.)

Naši mali

Tonka, mala Robinzonka

(Dalje.)

»Pavlič... Pavlič... da, da, to je pač njeno ime in Tonka je tudi.

O ljubi, mali bratec, po katerem je nekoč deklica tako hrepnela, tebe bo zdaj mala divjakinja prvega poljubila!

In otroka se nežno objameta. Lojzek sprašuje: »Kdo pa ti je napravil to smešno obleko? O, saj dovoliš, da se popeljem na tvojem vozu, ki ga vlečejo koze?«

»Seveda, seveda! In ti? Kako pa si prišel sem? Brž povej!«

»Z ladjo, z mornarji. Ali nisi videla ladje?«

»Ne. Danes sem ostala na tej strani otoka. Ali sta oče in mati zdrava?«

»Mama je zdrava in Lenka tudi. Premajhna je še, zato ni mogla z nami.«

»Kdo je Lenka?«

»I kdo. Mala sestrica pač. Ampak saj nišesar ne veš. Dve leti ima, in potem sta še Cilka in Jekec, dvojčka, ki sta še čisto majhna...«

»In očka?«

»Je tukaj, notri v gozdu, ves blede je.«

Tonka se obrne... ne ni ga več v gozdu. Naproti ji že prihaja z razprostrtimi rokami in ves se tresne genolja. Tonka se mu vrže v naročje.

Noben ne spregovori besedice, le dolgo stobja obeta.

Kokica se je vrnila. Vsa se tresne od strahu in misli, da ji bočejo ubiti gospodarico. Jezna kriči: »Dober dan, Rrrrobinzonka, Rrrrobinzonka!«

Tonka in oče se zdrzneta ob tem kriku in se zavesta. ali Lojzek pa izbruhne v smeh.

»O Robinzonka, saj si še kar velika deklica,« pravi oče Pavlič. Skoraj bi se te bal, kar si tako divjakinja.«

»Povej, očka,« pravi Lojzek, »ali se ti ne zdi, da je nekoliko podobna zamorcem?«

»Nekam ožgana je res,« se smejlja oče, »toda je prav tako velika kot jaz in močna in krepka!«

in... lepa... saj ti to lahko povem, kaj Tonka. Dozaj te niso razvajali s pohvalo...«

Srečni ljudje! Kakšen lep dan so preživel v lepih pogovorih o življenju na otoku in o daljni družini tam daleč za morjem.

Tonka bi rada videla mornarje in njen oče bi jo rad pokazal kapitanu.

»Kapitan,« je rekla Tonka, ko so bili na ladji, »majhna deklica sem in ne znam se lepo obnašati, ker se tega nisem nikjer učila, toda zdi se mi, da bosta očka in Lojzek zelo vesela, če bosta lahko obedovala kot »divjak« v kraljestvu Robinzonke — in če hočete prili zraven še vi, bom zelo vesela. Moje zaloge so zadoštili velike za vse.

Seveda pa vas hočem presenetiti z dobrim obedom in lepo urejeno hišo, zato bomo tsekla naprej, da vse pripravim. Sledite mi z vozom ob obrežju, Lojzek naj gre na voz, srne pa znajo same pot do doma.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

Pri botri na Griču

Preljuba botra! Kar spati nisem mogla preteklo noč, ker sem brala povest o Tonki Robinzonki. Olgi, Angeleci in Mici si pisala in zvedela sem, da ti otroci izbirajo ime. Nikar ne bodi Jera, to se kar »mila Jerac« sliši. Za nas boš Meta. Teta Tilka, ki mi daje tvoje vesti, je s tem imenom zadovoljna, upam, da boš tudi ti. Torej ostane pri tem: tudi če ti drugi otroci izbere drugo ime... tu pri nas boš Metka ostala.

Slišala sem, da nisi več na zapečku in da menda več ne šantaš (po naše bi se reklo »čotaš«). Na pirhe te ni bilo, poleti pa le pridi k nam na počitnice. Komu pa naj pišem, da te pusti odpotovati? Ali stricu na zapečku ali tvojim domačim? — Že zdaj se veselim, da prideš. A več kaj, besednjak boš morala prinesiti s seboj, da me boš kaj naučila. Nimam listov in peres kot Tonka, da bi pisala; res sicer ponavljam, kar že znam, a tudi sproti pozabljam in kar je novega, ne znam brati in ne prav umeti. Torej pridi, preljuba botra Metka, te bomo vsi veselili, od tete Tilke pa do Marjančka in Marjetice, ki se že po tleh plazita. Drugi so pridni, sicer nekoliko živahnji in suhi, a te bodo že poslušali, če jim boš kakšno povestico povedala. Vanček (morda bodoči salezijanček) je prav priden v šoli, Le prinesi mu objubljeni fižolček iz tistega kraja, kjer je za gospoda moje tete mlajši brat. Vsi otroci te lepo pozdravljajo, ne pozabi jih. Otroci iz zdravice vsem bližnjim in daljnim. Priporočam jih Materi božji.

Nikar si ne beli glave, preljuba botra, odkod neki sem dobila tvoj naslov. Ni mi ga dala teta Tilka, ne. Našla sem ga na pisemskem ovitku, ki si ga poslala moji preljubi mamki za velikonočne praznike, in sem si ga zapomnila.

Sečno te pozdravlja tvoja stara nepoznana znanca (ali kakor že boš reči) Bojana za vse male, ki so za njo.

Preljuba Bojana! Otroci ste pa res tihi. Silno ste radovedni in vse prebrskate in vse izvohate. Priznati sem že morala, koliko sem stara, Mici bi rada vedela, kako se pišem in če sem že omožena, ti si pa celo moj naslov iztaknila. Vidim, da vam ne morem prav ničesar skriviti. Zdjaj čakam samo še, da mi bo kdo tudi za zobe pogledal, kakor konju, ki ga kupujejo. Ampak na to vprašanje prav zares ne bom odgovorila. Saj bi me bilo sram povedati, da sem že vsa škrbasta in imam le v zgornji čeljusti še en dolg zob, ki se mi pa tudi že majo. Kaj pa mislite! Potem bi se ves svet smejal mojim otročičem in se norca delal: »Hohoho, pogledite te revčke, ki imajo tako škrbasto botro!« Ne ne, o zobe ne zinem nobene in upam, da me tudi mojih malih nihče po njih ne bo vprašal.

Tvojega pisma, ljuba Bojana, sem pa bila posebno vesela, ker že tako lepo pišeš in mi tudi veliko lepega poveš. Posebno sem vesela, da ne misliš le nase, ampak tudi na vse druge otročiče in jih priporočam Materi božji. Zato sem sklenila, da se bom odzvala tvojemu vabilu in bom po-

Iz narave

Pisane barve v ptičjem svetu

Kdor vsaj nekoliko pozna ptiče tujih, zlasti vročih krajev, ve, kako razkošno je bog tem ptičem delil barve. Znan je kvezal (Pharomacrus resplendens), ki so ga v njegovi domovini Guatemali izbrali za svoj simbol in ga ovekovečili na znamkah. Po trebuhu je škrlatno rdeč, po hrbtu se sveti smaragdno zeleno ter se zdi, kot bi bil kar posut z zlatim prahom. Krila so črna, rep pa bel, toda prepleta jih valovito zeleno okrasno perje. Na glavi nosi polokroglo čelado samih lepih okrasnih peres. Zaradi tega so ga Indijanci lovili, toda niso ga umorili, pač pa le omamili, mu pobrali lepo perje, nato pa izpustili. Beli lovci pa so bolj kruti, tako da ga je morala oblast zaščititi, sicer bi bil že izginil z zemlje.

Drugi bolj znani ptički so kolibriji, ki jih je imenoval Buffon najlepše delo narave. To so pravi prtilikavčki v ptičjem kraljestvu. V sebi združujejo vso lepoto, ki si jo moremo misliti pri ptiču, toda narava nikomur ne da vsega, tako tudi tem ptičkom ne; peti namreč ne znajo, pač pa le kriče z zelo visokim glasom. Lete tako naglo, da se sliši brenčanje, ki ga povzroča naglo udarjanje njihovih kril, podobno brenčanju čmrljev. Posedajo na drobnih vejah, hrano pa, sladke med in drobne žužke, uživajo kar med letom. Njihove barve so res pisane; na enem ptičku se zbirajo v vseh niansah. Tu vidiš lepo rumene, modre, rdeče, rjave, zelene trebuške, pa najbolj različne hrbte; prav tako pisane trebuške, rdeče hrbte, zelena krila, potem zopet rjavo telesce, lepa so pa krila; med perjem se čisto prepletajo rumeni trakovi. Vsi pa imajo dolg kljun. Najmanjši kolibriji so tako veliki kot naši čmrlji.

Kdor potuje po vročih predelih Amerike, zlasti ob velikih vodah, skozi ogromne, še ne-

raziskane gozdove, se ne bo mogel dovolj naučiti lepoti, ki jo skriva kraljestvo ptičev. Na Novi Gvineji živi rajska ptičica — rajčica, ki nima le najlepših barv, marveč na prav čudovit način razvito perje. Pri rajčicah najdeš najlepše barve; kovinasto se svetleče

Nadaljevanje na 11. strani spodaj.

leti prišla k tebi na počitnice, če me bodo le pustili. Sicer sem zadnjič Mirkotu objubila, da ne pojdem nikamor več na obiske, ampak pri tebi bom naredila izjemo. Saj izjema potrjuje pravilo. Pripravi mi za takrat zvrhan koš vašega toplega sonca, da mi bo prav do mozga pregrej moje stare kosti. Le še kaj se oglasi. Prisrčno pozdravljam tebe in vse tvoje male, posebno še Marjančka in Marjetico in teto Tilko seveda tudi. — Tvoja botra Metka.

Rešitev uganke v »Domoljub« dne 29. IV. 1942: štirje profesorji poučujejo zgodovino, verouk, ročna dela in lepomis.

STRANHOVI

(Dalje.)

4. Rajni se vrača ...?

Na Gorjanskem so zapeli zvonovi smrtno pesem staremu župniku. Komaj je zatisnil oči, že so ga začeli soditi in ceniti; ne vsevedni in vsevidni sodnik, pač pa ljudje, domačini, njegove dosedanje ovčice. Poznali so ga in vedeli so, da je mož božji vse razdal beracem in sorodnikom, pa še vaškim otrokom. Pri otrocih pa gospod ni delal razložka, ali je bil otrok sin bogatega očeta ali hči revne matere bajtarice. Vsem je delil.

»Komu je zazvonilo, ali veš?« je vpraševal Pangrač svojo ženo, ko je stopil v hišo.

»Komu? Kako naj vem in uganem?«

»Našemu župniku.«

»Skoda ga bo. Takega ne bo več!«

»Skoda ga bo. Komu? Nam. Sorodniki že komaj čakajo, da bodo za njim vse pobrali.«

»Če bodo še kaj dobili?«

»Se kaj? Ugani, koliko je zapustil?«

»Koliko. Ali ni vsega razdal?«

»Pravijo, da štiri deset tisoč!«

»Štiri deset tisoč! Ne verjamem.«

»Boš pa verjela. Saj se bodo kmalu pravdali za to, kar je njegovega. Boš pa takrat videla in verjela.«

»Tega pa nisem mislil, da bo naš župnik toliko zapustil.« je modroval na dan pogreba Boštjanec iz Spodnje grive.

»Šestdeset tisoč!« je modroval Martinec.

»Tega pa vama ne verjamem.« se je upiral Ferjanec izpod Poljan.

»Pa zakaj ne?« je hotel vedeti Boštjanec.

»Zato, ker je vse razdal. Koliko je dal že samo našim otrokom! Za Miklavža, za božič, za veliko noč in še in še.« je podiral Ferjanec.

»Ali misliš? Ali si še tako neumen? Res je precej dal našim otrokom; pa da bi bil samega sebe zapustil Mishi, da sem tako neumen?« je utemeljeval svoje mnenje Boštjanec.

Martinetnik mu je prikimal: »Sto tisoč je zapustil, sto tisoč! Najmanj!«

»Meni se zdi, da bo komaj za pogreb ostalo.« je ostal pri svoji trditvi Ferjanec.

»No, boš pa videl.« je trmasto tiščal in gnil svojo besedo Boštjanec.

Farovski Tone je dišal nekoliko po zlahti z rajnim župnikom. Bil je seveda samo njegov

hlapec. Sanjal in domišljal pa si je, da mora prav posebej biti v testamentu odklikovan. Na denar so mu uhajale misli in pa na konjička. Ali bi ne bilo lepo, če bi dobil kožijo in bi se takole vsaj ob nedeljah peljal malo naokoli? Ali bi ga ljudje gledali, ali bi mu bili nevoščljivi!

Hvaležnost je lepa čednost, pa redka. Menda se je tudi o sv. Jakobu na ledu ubila, kakor eden njenih daljnih sorodnikov druge vrste. Saj ga menda poznate?

Tonetu se je obraz podaljšal, ko ni bilo nič s testamentom. Rad se je večkrat tako malo napil in kadar ga je malo imel, takrat ni znal prav posebno s hvaležnostjo in s spoštovanjem govoriti o pokojnem gospodu. Zlasti takrat ne, kadar ga je dobila v roke družina, ki mu je znala pihati na dušo. Takrat mu je bil pokojni gospod vse, samo sorodnik ne. Skopuh, oderuh, goljuf, slepar in podobni izrazi so se kakor ploha vsipali iz njegovih ust.

»Tone, Tone! Ali te ni sram? Tako govoriš v dobrem župniku?« ga je ob neki priliki opozoril sosed Rožanec.

»Ali se ne bojiš, da bi te gospod prišel strašiti?«

»Strašit? Zakaj? Kaj mi pa more? Kdor je mrtev, je mrtev.«

Minil je vroč poletni dan. Soparen, da je kar k tlom pritiskalo.

»Bog varuj hude ure!« so se križale gospodinje po vasi. Zlasti, ker je močno bliskanje in zamolklo grmenje napovedovalo, da ne bo brez plohe. Nevhita je pa grozna že pri belem dnevu, še groznejša ponoči.

Tone se je vrnil skoraj tik pred treskanjem in grmenjem domov. Obstal je v hiši, ven v hlev ali na hlev si ni upal.

Huda ura je ponehaval, prav za prav se je oddaljevala in se spet vračala. Močan veter je pihal in raval drevje po vrtovih. Sopara ni nič pojenjala. Tone je obesil na okno svojo obleko; sam se je pa potegnil na zapeček. Utujen je kmalu zaspal. Sredi spanja ga je prebudil močan sunek vetra. Zabliskalo se je in močno zagrmelo.

Takrat se je zaslislal klic: »Ataaaa — pomagajte! — Maaaa — pomagajte! — Jožeccc — Jaaaa — Tineccc — pomagajte, pomagajte!« In še in še...

Vsa družina je vstala in prihitela skupaj.

»Kaj pa, kaj pa vpijete?«

»Kaj! Ali nič ne vidite?«

»Nič. — Kaj pa je?«

Tone je bil ves blede, ves preplašen. Ni mogel na dan z besedo. Kar ni mu šla.

»No, kaj pa je bilo? Povej nam vendar!«

»Sedaj ste vsi tukaj; ne vidim nič. Prej pa — o Bog in Marija, pomagajte! — prej pa je bil tukaj sam gospod, sam rajnik gospod! Oh, kako me je bilo strah!«

»Moli, Tone, moli za gospoda!« mu pravi mati.

»Oh, ko bi —, ko bi mogel! Pa me je strahl! Kako me je strahl! Pojdite po gospoda kaplana, pojdite Lepo vas prosim, pojdite!«

Ni odnehal. Moral se je podati oče sam do gospoda kaplana. Jože in Jaka in Tine — vsi trije so odgovadali. Strah je vse prevzel.

Oče je šel. Gospod kaplan se ni nič dosti branil. Šel je gledat na kraj, kjer je nastopil strah.

»No, kako je pri vas?« je stopil gospod Francišek v hišo.

»Sedaj ni nič. Prej je pa bilo. Sam rajnik gospod z Gorjanskega se mi je prikazal. Prav zares!«

»Ali si se prepričal?«

»Saj se nisem upal.«

»Prepričaj se najprej, potem pa govori. Veš, kaj se je meni primerilo na moji prejšnji službi?«

»Vidiš,« je pričel razkladati Tonetu, »vidiš, na moji prvi službi je bilo. Sam sem bil doma. Gospod župnik je šel k pogrebu svojega prijatelja.«

»Kaj pa je bilo potem?«

»Le počakaj, boš kmalu slišal. Sam sem bil torej doma. Noč se je napravila in z nočjo vred huda ura. Jaz sem pa spal. Kar se ponoči prebudim. In — kaj zagledam?«

»No, kaj?«

»Med bliskanjem zagledam, da hodi po moji sobi neki duhovnik —«

Vse tiho. Vsi komaj zadržujejo sapo v nestrpnem pričakanju.

»Ves prestrašen začnem misliti, kdo bi ta duhovnik bil: ali umrli prijatelj našega gospoda, ali kdo mojih prednikov, ali kdo drugi.«

»In kdo je bil?«

»Nič.«

»Ničel? Pa ste ga videli?«

»Videl! Dobro sem ga videl. V pravem času pa posvetim in —«

Vse komaj čaka razvozlane rešitve. Niti dihati si nihče ne upa, niti treniti z očmi.

»In pokazalo se je, kakšno neumnost sem jaz sam napravil. — Zvečer sem pozabil okno zapreti. Na okno sem obesil svojo suknjo. Zdaj je pa veter prenašal z oknom vred mojo suknjo zdaj sem, zdaj tja.«

»Ali ste se oddahnili, kaj?«

»Seveda sem se. Zakaj bi se pa ne! Če bi se takrat ne bil prepričal, kaj je, gotovo bi še danes trdil, da sem videl v hiši nekega duhovnika, naj bo že tega ali onega.«

»Ljudje bi bili pa spletki okoli tistega duhovnika celo povest. In bi bilo brez potrebe soditi in obsojati mrliča, ki ni nikoli umrl.«

»Tako je! Ti Tone, se pa po mojem navodilu skušaj tudi sam prepričati, kaj in kakšen bi bil tvoj strah. Torej vselej se prepričaj. To ti priporočam.«

»In za duše mrtvih moliti.« je pripomnil oče, »nikdar pa ne mrličev obsojati!«

ZA FANTE OD FARE

IZ DNEVNIKA SPORTNIKA TOMAŽA

VI.

Koliko veselja je bilo, ko smo se prvič pripravljali na mednarodne tekme! Povabilj so nas v Ljubljano, kjer smo se poleti l. 1926 skupno urili za nastop v Rimu. Največ je bilo Ljubljancanov in Jeseničanov ter po eden iz Maribora, Središča ob Dravi, Tržiča in Vrhnike. Naša rimska vrstak je postala v nekaj tednih po vsej Sloveniji znana. Med tednom smo se urili v skokih, tekih in vajah na orodju, ob nedeljah pa smo se udeleževali večjih orlovskih taborov na delih.

Tekem s predstavniki velikih narodov se nisimo prav nič ball. Saj so bili v vrsti tudi stari »gadic«, za katere smo vedeli, da se bodo odrezali prav tako kakor v Bruu in Strassburgu. V tistih časih je bilo med slovenskim ljudstvom izredno veliko zanimanje za mednarodne tekme. Vsem je bila v spominu Štukljeva zmaga na svetovni olimpijadi v Parizu, v naši telovadni zvezi pa smo imeli Kermavnerja, ki mu tudi nikoli ni spodletelo. Koliko navdušenja je bilo, ko je obračal veletode na drogu in stoje na bradih! Prav posebno radi pa so imeli ljudje Višana Varška, ki se je postavljaval s salti s krogov, da je

Nadaljevanje na 12 strani zgoraj.

oprse, živo rdeče čopke na glavah, lepe, v najbolj čudovitih barvah se spreminjajoče rope, dolga, lepo razvita repna peresa brez vejic in kosmač, ki se končujejo v razširjeno smaragdno ploskev. Prav lepa so dolga peresa na temenu, prav tako lepi so živobarvni ovratniki. Toda ti ptiči spadajo v svojo okolico, v pragozdove, sredi podrtih in ponosno stoječih ogromnih dreves, z mahovjem pokritih skal. Tu je njihovo življenje. Če jih vzameš odtoč, ostanejo sicer še vedno lepi in občudovanja vredni, toda manjka jim tega, kar jih ustvarja še lepše — okvira.

Drugačni, pa nič manj lepi ptiči, žive v tropski Ameriki. Tak ptič je tukaj n. Ni sicer bogve kako velik, pač pa zelo živo barvan. Osnovna barva je črna. Po tej pa se menjavajo žive barve kot citronasta, krvavordeča, snežno bela itd. Ptič ima zelo močan in velik kljun, ki je prav tako živo obarvan. Pri rdečekljunem tukanu sta dve tretjini spodnjega kljuna živordeči, pri korenju rumeni, zgornji žefranastorumeni ob korenju pa modri. Pri nekaterih vrstah sta obe polovici še rjavo pegasti. Kljun je izredno velik in močan. Z njim odtrga ptič z lahkoto lepe banane, palmove sadce, pa tudi drobne jagode.

Posebno znane so njihove igre s plodiči, ki jih nosijo dolgo v kljunu, mečejo v zrak, jih z odprtim kljunom love, pa spet in spet mečejo v zrak. Vse to opravljajo z izredno spretnostjo kar med letom.

Seveda je število teh lepih ptic vedno manjše, ker jih love Indijanci zaradi okusnega mesa, belokožci pa zaradi lepega perja.

(Nadaljevanje z 11. strani.)

ljudek sapa zapirala, da so se za hip prestrašili, nato pa zagoreli v nepopojnem navdušenju. Vaje za tekme v Rimu niso bile pretežke, imela pa so nekaj posebnega: istovrstne smo morali telovaditi po štirje za štirih otrokih in izvajati gibne tako skladno kakor pri prostih vajah. To je bilo sitno. Veliko znoja je preteklo z roke, preden je bil naš trener Tone zadovoljen.

V tistih časih smo le malo vedeli o pravih skupnega treniranja in o prehrani tekmovalcev. Veliko smo garali in veliko podivali, s prehrano pa smo opravičili dragoceno preizkušnjo. V tabelki smo dogajali: kdor mora veliko delati, mora tudi veliko jesti. Priznali so nam bogate juhe, polne kocke vseh mogočih dobrot: klobasa, sira, jabolka, kruha in malinova. Roke, ki niso bile vane takih dobrot, so pridno segale v košaro, dokler jedajo pa smo zalivali s malinovcem. Kmalu pa so videli, da sili ljudje niso za telovadbo in naših pogledov je bilo konec. Dobivali smo spet navadne obroke. Tik pred odhodom v Rim smo bili tako izurjeni, da smo računali na zmago.

Takrat pa nas je presenetila bodo neprijetna novica: mednarodne tekme v Rimu so odpovedane! V tabelki kar nismo mogli verjeti. Vsečili smo se potovanja in nabrekli mišice prikavali, zaman... Ničesar nismo mogli spremeniti, morali smo se sprizginiti z dejstvom. Vendar, zaranjaj za Mednarodno društvo je ni bilo zamani: Oti so kljub temu privedli izlet v Rim, Florenco in Benetke in tudi tekmovalna vrsta ni ostala doma. Mesto na tekme smo odpotovali na romanje. Veliko lepoga smo videli in marsikaj zanimivega doživeli.

Za mlade fante ima telovadba neko šufovitvo privlačno moč. Leto za letom tahajajo k telovadnim veferom in se urijo s tako vnemo, da dobijo orjaške roke in mišičasta pleča. Nikdo se ne vpraša, zakaj vse to, zakaj toliko truda, vsakega malega uspeha pa si bolj vesel kakor Bog, ve kakšnega dogodka. Ti sto jesen sem prebral ilustrirano knjžico o visoki šoli za telesno vzgojo v Berlinu. Tako me je mikala ta šola v daljnem mestu, da se mi je zdelo vsa bodočnost zagrenjena in prazna, če ne bom mogel v Berlin. Največ poguma mi je dal Pino: »Ti moraš v Berlin, za našo organizacijo je to potrebno! Tako je znal povedati samo Pino.

Ko se je uredila zadeva štipendije, sem stal pred novim, težkim vprašanjem: Ali me bodo sprejeli? Desetkrat sem prebral pogoje za sprejemni izpit, vzal pero v roke in se prijavil.

NAGROBNE SPOMENIKE

znamke KAMEN v modernih oblikah lahko se izberete v skladišču kamnoseke kiparskega podjetja **FRANJO KUNOVAR**

Sv. Križ — Tomaševska cesta LJUBLJANA, telefon štev. 49-03

Če seješ z roko pitaš ptice,
ne ješ ne kruha ne potice,
ker seješ mnogo, žanjel malo.
Od truda ti ni nič ostalo...

Zalo nabavi si sejalni stroj MELICHAR-jev idealni. Sejal boš malo, žel bogato pšenica ti bo dala zlato.

Zajamčene originalne MELICHAR-jeve sejalne stroje ima na zalogi s pridržkom medproizaje

Iselernina FR. STUPICA, Ljubljana, Gospodstevka 1

Brzoparilnike, gnojilne črpalke, Gema,

s 10 letno garancijo nudj

Podržaj Ciril, lg 147

pri Ljubljani

PRAVNI NASVETI

Navadna ali fidejkomisarična nadomestitev.
A. V. J. — Oče je zapustil oporoko, v kateri je za dediča postavil svojega sina Janeza, ki naj po njegovi smrti prevzame vse premožno in nepremično premoženje ostali Jože, Pavle in Franca, pa dobijo dolžni delež. V slučaju pa, če bi umrl sin Janez, pripade celo posestvo, premožno in nepremično, sinu Jožetu pod istimi pogoji. Oče je oporoko napisal leta 1925, umrl pa je leta 1935. Sedaj pa je umrl tudi sin Janez brez oporoke in brez potomcev. Vprašate, če je postal sin Jože kot fidejkomisarični substitut, dedič in to edini dedič vsega posestva Janeza, ki mu ni zapustil pisane oporoke. — Važno je, kako se je v celoti glasila očetova oporoka in kako so po njegovi smrti leta 1935 dediči med seboj dogovorili. Po našem mnenju je pokojni oče določil le navadno nadomestilo: glavni dedič je sin Janez, ostali otroci dobe dolžni delež; če bi pa Janez prej umrl (kot oče), potem pa bodi glavni dedič Jože in dobe ostali otroci dolžni delež fidejkomisarične substitucije bi bila, če bi oče v oporoki izrecno napisal, da mora sin Janez po svoji smrti nastopiti dedičino prepuštili Jožetu. Besedilo oporoke pa tako ne pravi. Po očetju je postal dedič sin Janez, ostali otroci pa so imeli pravico do dolžnih deležev. Ker je Janez sedaj umrl brez oporoke in brez potomstva, bodo zakoniti dediči vsi njegovi bratje in sestre po enakih delih.

Nezakonska hči, ki je pa vendar zakonska.
M. L. R. — Oče vaše sedaj je pokojne žene je pred 25 leti odšel v Ameriko in je na posestvu pustil ženo in tri otroke: sina in dve hčerki, od katerih je ena postala vaša žena. V prvih letih nastove odsotnosti, pa je njegova žena doma rodila nezakonskega otroka — hčerko, ki še sedaj živi. Ko je oče za to v Ameriki zvedel, se ni več domov oglašil. Medtem so otroci dorasli, ena hčerka se je poročila z Vami, njen brat in prava sestra sta medtem umrli, umrla je tudi vaša žena, tako da živi na očetovem posestvu le še njegova in njena nezakonska hči. Vprašate, koliko vam bo pripadlo od tega posestva, ki bi ga morala dobiti vaša, medtem umrla žena. — Če se oče ne bo oglašil in ne bo napravil nobene oporoke in tudi nima s svojo ženo kakšne ženitne in dedne pogodbe, bodo po njegovi smrti ali pa po njegovi proglasitvi za mrtvega k zapuščini pozvani vsi zakoniti dediči: žena je zakonita dedinja do ene četrtine zapuščine, otroci pa do tri četrtine zapuščine. Kot zakonski otroci bodo smatrani vsi štirje: sin in dve hčerki, rojeni pred očetovim odhodom v Ameriko in tudi hčerka, ki jo je mati rodila v prvih letih po moževem odhodu. Je to sicer resnično nezakonska hčerka, vendar, ker je rojena od zakonske žene in njen mož ni izpodbijal njenega zakonskega rojstva, jo je po zakonu smatrati kot zakonsko hčerko z vsemi pravicami kot jih imajo prvi trije otroci. Ker umrle sin in hči nista imela potomstva in je tudi vaša žena umrla brez potomstva, bo torej ta preživeča sestra — materina nezakonska hčerka — po očetovi smrti podedovala tri četrtine zapuščine. Če bi pa mati pred njo umrla, bo pa podedovala celo zapuščino. Vi kot zet pokojnega očeta pa nimate do njegove zapuščine nobene dedne pravice.

Zadnja želja stare Rotschildovke

Rotschildi so stara judovska rodovina, ki je pred vojno imela domala v svojih rokah ves svet. Saj so Rotschildi v Parizu, Londonu in na Dunaju bili vsemogočni denarni mogotci. Njihova prababica

Preizkušna redilna prašča „REDIN“ za prašite

Pri malih prašičkih pospešuje Redin prašek hitro rast, krepi kosti in jih varuje raznih boleznim. Večji prašiči pa se čudovitno hitro redijo in dobro prebavljajo. Zadostuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zavitek L. 6, po pošti L. 10, 3 zav. po pošti L. 22, 4 zav. po pošti L. 28. Mnogo zahvalnih pisem. Prašite: Pravi „REDIN“ se dobi samo s črnojo sliko.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1
Na delci pa zahtevajte Redin pri Vašem trgovcu ali »drogi, ker si prihranite poštino. Naročniki iz province Trieste in Gorizije morajo poslati denar vnaprej.

je bila močno bistra in duhovita ženska. Celo v visoki starosti ni nehala njena duhovitost in dovornost. Ko je zbolela zadnjič v svojem življenju, je dala klicati zdravnika. Takrat je bila stara že 98 let. Ko je zdravnik prišel, je videl, da sveča njene življenja ugaša ter da ni nobene pomoči več. Toda močna ženska ni marala umreti ter je zdravnika prosila, naj ji vendarle zapiše kako zdravilo. »Ljubi doktor, vsaj poskusite zame kaj storiti!«
»Gospa,« je odvrnil zdravnik, »kaj neki naj storim? Saj mlade vas ne morem več napraviti!«
»Oh, ljubi doktor,« se veselo nasmeje 98 letna umirajoča bolnica, »naj mlada nočem več biti! Naroči! Rada bi le, da bi napravili, da bi postala in starejša.«

To je bil njen zadnji dvopt, nakar je kmalu umrla ter zapustila vse zemeljske zaklade, katere je tako zelo ljubila. Z njo so šla le dobra dela, ki jih je kaj imela.

Mali oglasnik

V Domoljubu se zaračunajo mali oglasi po besedah, in sicer plača tisti ki išče službe L. 0.20 za besede; v ženitvenih oglaših in dopisih beseda L. 1.—; v vseh drugih oglaših stane beseda L. 0.80. Vsem oglašom se prileže še oglasni davek. Najmanjši znesek L. 7.—, za ženitvene oglase L. 20.—. Redni Domoljubovi naročniki plačajo polovico manj pri oglaših gospodarskega značaja.

Prisotjina za male oglase se plačuje naprej.

Smrekovo žreslo

lepo, zdravo suho in jetiče kupi vsako količino usnjarna Lavrič J., št. Vid pri Stični, Ljubljana.

Drva

trda, sečnje 1941 in zimske 1941/42 kupimo. Ponudbe na upravo »Domoljuba« pod »Trda drva« št. 2486.

Šivalni stroj

nemške znamke, pogreznjiv, nekaj mesecev rabljen, šiva naprej in nazaj, prodam. Na postaji Verd.

Fanta

14—18 let starega, za kmečka dela, sprejemem. Dremelj Alojz, Daljna vas 11, pošta Lavrica.

Kmečkega fanta

za vsa kmečka dela, iščem za takoj, Marija Hrtbar, Rudnik pri Ljubljani št. 47.

Ce samo enkrat kupiš GAGEL-ova semena, ne boš pozabil več njegovega imena!

Saltov plug

nov, prodam. — Zor, Brezovica št. 119 pri Ljubljani.

Mlinarskega vajenca

sprejemem takoj. Ponudbe poslati upravi »Domoljuba« pod 2172.

Služkinjo

pridno in pošteno, ki ima veselje do kmečkega dela, se takoj sprejme v Dravljah, Dravljaska ulica 27.

Kraj in vratar

Pruski kralj Friderik IV. je v svojem potsdamskem gradu rad dal zase in svoje dvorjane prirejati vesele gledališke igre. Nekeč pa je vedel igrati tudi žaloigro, ki jo je bil spisal ugledni pruski učenjak, katerega so kralju drugi močno priporočili. Tista igra pa je bila hudo dolgočasna. Imela je pet dejanj, toda kralj ni vzdržal dlje ko do 3. dejanja. Kar med 3. dejanjem se je kralj dvignil, njegov spremljevalec je odprl vrata lože, da bi pospremil kralja ven. Za vrati zagledata vratarja, ki naj bi za njima zaklenil kraljevo ložo. Moč je sedel na svojem stolu ter mirno snrtal. Spremljevalec je vratarja hotel poklicati in ga ozmerjati, ker je spal. Toda kralj mu pravi: »Le pustite siromaka, naj spi. Gotovo je moral tudi on poslušati to igro.«

»Domoljuba stane 20 lir za celo leto, za inozemstvo 30 lir — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave; št. 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Količek. — Za Ljudsko tiskarno: Jože Kramarič.